

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(สำนักงาน ป.ป.ช.)

คำนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องของการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อต้านทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริตขึ้น เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางและขอบเขตในการจัดทำหลักสูตร ยกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ พิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม กำหนดแผนหรือแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

คณะกรรมการฯ ได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประกอบด้วย ๕ หลักสูตร ดังนี้ ๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) ๒. หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) ๓. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (ตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ) ๔. วิทยากร ป.ป.ช. / บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต) และ ๕. หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต) และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเห็นชอบทั้ง ๕ หลักสูตร และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรไปดำเนินการรับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาไปพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้ประสานงานกับสำนักงาน ป.ป.ช. อย่างใกล้ชิด ให้กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพิจารณานำหลักสูตรนี้ไปปรับใช้ในโครงการฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่บรรจุใหม่

สำนักงาน ป.ป.ช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา จะสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะให้แก่ผู้เรียนหรือผู้ผ่านการอบรมในเรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อร่วมกันป้องกันหรือต่อต้านการทุจริต มิให้มีการทุจริตเกิดขึ้นในสังคมไทย ร่วมสร้างสังคมไทยที่ไม่ทนต่อการทุจริตต่อไป

สำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ
สำนักงาน ป.ป.ช.
กรกฎาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความเป็นมาของการจัดทำหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา	๑
การดำเนินงานเพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตร/ชุดวิชา/กลุ่มเป้าหมาย	๓
มติคณะรัฐมนตรี	๖
รายละเอียดของหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา	๗
(๑) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๗
(๒) หลักสูตรอุดมศึกษา	๒๓
(๓) หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๒๗
(๔) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๓๔
(๕) หลักสูตรโค้ช	๔๓
แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษาไปใช้	๕๖
เนื้อหาโดยสังเขป	๕๗
(๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	๕๗
(๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	๖๙
(๓) STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	๘๑
(๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม	๘๙
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้	๙๖
ด้านการป้องกันการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.	

ความเป็นมา ของหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต” ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาท่างสังคม และได้กำหนดกลยุทธ์ ๔ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาท่างสังคมเพื่อต้านทุจริต กลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และกลยุทธ์ที่ ๔ เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต โดยมี ๓ กลยุทธ์ ที่กำหนดให้ต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริต รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย ได้แก่ กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ที่ ๒ และกลยุทธ์ที่ ๓

๑.๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๖๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต สำหรับใช้เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษา นำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนักศึกษาในทุกระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ที่ปรึกษาประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธานอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ช. ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่

- ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ๔) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- ๕) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๖) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- ๗) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- ๘) ประชามติการบดีแห่งประเทศไทย
- ๙) ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ๑๐) คณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- ๑๑) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
- ๑๒) กรมยุทธศึกษาทหารบก
- ๑๓) กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
- ๑๔) กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
- ๑๕) กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต

๒. กำหนดแนวทางและขอบเขตในการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต”

๓. พิจารณายกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยกำหนดโครงสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของรายวิชา เนื้อหาสาระ จักรยะเปียบ/ลำดับของเนื้อหาสาระ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. พิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ พร้อมทั้งนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

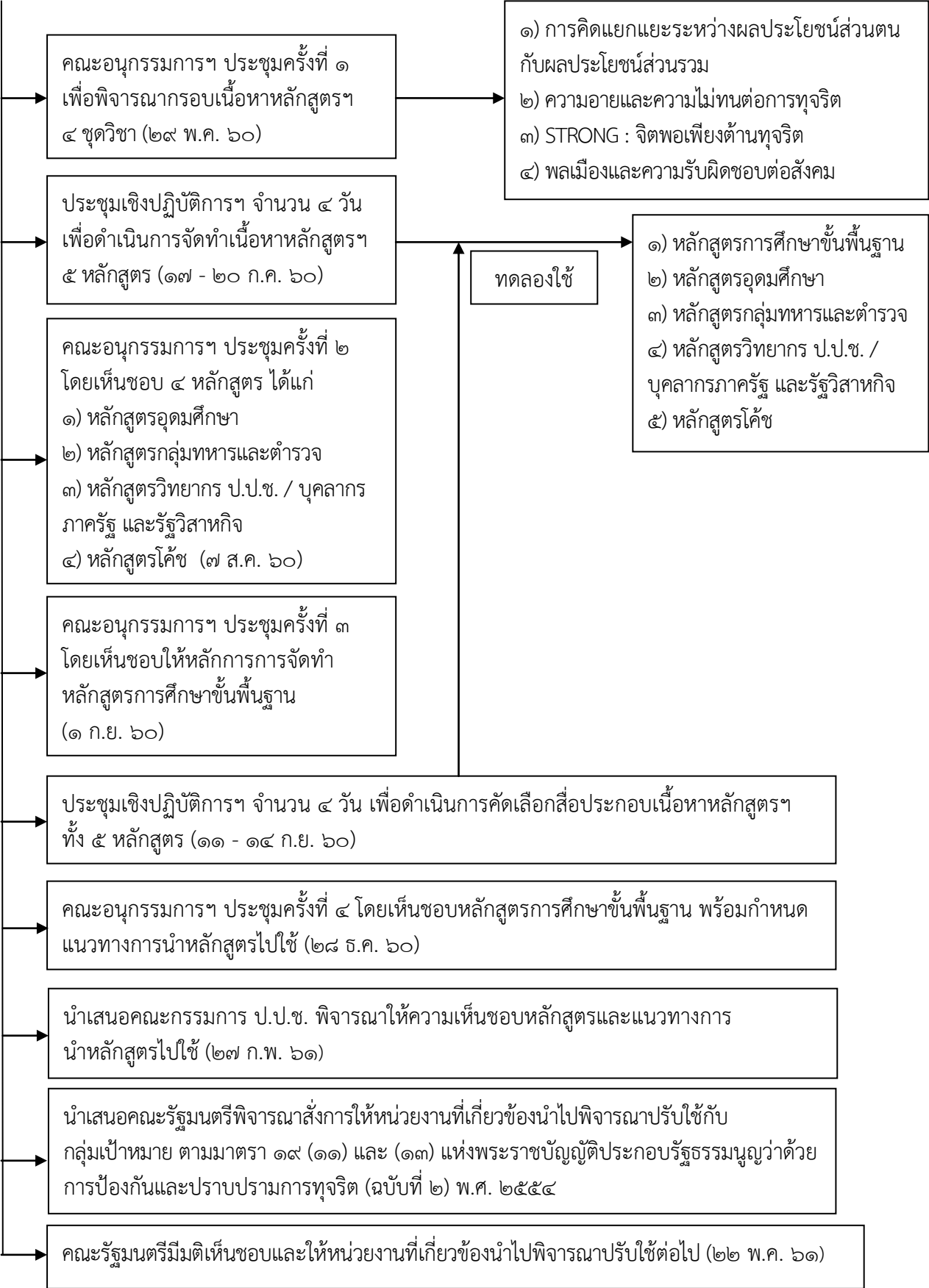
๕. กำหนดแผนหรือแนวทางการนำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

๒

การดำเนินงานเพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตร/ชุดวิชา/กลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินงาน

๒.๑ ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑-๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อหารือเกี่ยวกับกรอบการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต หัวข้อวิชา ๔ วิชา ประกอบด้วย

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.๒ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ เทวมนตร์ตรา รีสอร์ท แอนด์ สปา ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อดำเนินการจัดทำเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยได้แบ่งกลุ่มตามการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้น และการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม ๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่ม ๒ หลักสูตรอุดมศึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ คณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่ม ๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการศึกษานักเรียนตำรวจแห่งชาติ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่ม ๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่ม ๕ หลักสูตรโค้ช ประกอบด้วยผู้แทนจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช.

๒.๓ ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒-๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย ๑. หลักสูตรอุดมศึกษา ๒. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ ๓. หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และ ๔. หลักสูตรโค้ช

ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะดำเนินการจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยแยกเป็น ๑๓ ระดับชั้นปี ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ และระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ ในแต่ละระดับชั้นปี จะใช้เวลาเรียนทั้งปี จำนวน ๔๐ ชั่วโมง ต้องจัดทำเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้แตกต่างกันตามความเหมาะสมและการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย ซึ่งมีเนื้อหาที่ค่อนข้างเยอะ จึงยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ที่ประชุมจึงพิจารณาเฉพาะหลักสูตร ๔ หลักสูตรที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

๒.๔ ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๓-๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณากรอบหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๕ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการคัดเลือกสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยได้แบ่งกลุ่มตามการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้น และการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มอุดมศึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ คณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาในส่วนทหารและตำรวจ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มวิทยากร ป.ป.ช. บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น และสำนักงาน ป.ป.ช.

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มโค้ช ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช.

๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเอวาน่า บางนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เชิญครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญการสร้างหลักสูตรในสังกัดสพฐ. จำนวนประมาณ ๗๐ คน มาร่วมเขียนหลักสูตรกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๗ ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๔-๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมอบหมายให้สำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริตทุกหลักสูตรต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

๒.๘ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการบรรณาธิการหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเอวาน่า บางนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เชิญครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างหลักสูตรในสังกัดสพฐ. จำนวนประมาณ ๓๐ คน มาร่วมตรวจทานและปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๙๔๘ - ๑๙/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ทั้ง ๕ หลักสูตรและแนวทางการนำไปใช้ และเห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๑๑) และมาตรา ๑๙ (๑๓)

๒.๑๐ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงนามในหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย (๙ เมษายน ๒๕๖๑)

๓

มติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ดังนี้

๑. เห็นชอบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรไปดำเนินการรับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาไปพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้ประสานงานกับสำนักงาน ป.ป.ช. อย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ สำหรับภาระงบประมาณที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งไม่ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีรองรับไว้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปดำเนินการในโอกาสแรกก่อน สำหรับปีงบประมาณต่อไป ให้จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป ตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ

(๒) ให้กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพิจารณานำหลักสูตรนี้ไปปรับใช้ในโครงการฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่บรรจุใหม่ รวมทั้งให้พิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรได้ชัดเจน โดยให้หมายความรวมถึงบุคลากรทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทั้งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการถ่ายทอดความรู้หรือช่วยในการจัดการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการและรายงานผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการดังกล่าวให้คณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาทราบเป็นระยะ ๆ ด้วย

(๓) ให้กระทรวงศึกษาธิการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ตำราเรียน ครู อาจารย์ รายละเอียดหลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษา) ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวให้มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของการกระทำทุจริตในลักษณะต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียนด้วย

รายละเอียดของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
แต่ละหลักสูตร (วิชา/จุดมุ่งหมาย/ตารางชั่วโมง/สื่อการเรียนรู้ และการทดลองใช้)

๔.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๑) ชื่อหลักสูตร

“รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต”

(๒) จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้นักเรียน

- (๒.๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- (๒.๒) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต
- (๒.๓) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- (๒.๔) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- (๒.๕) สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
- (๒.๖) ปฏิบัติตนเป็นผู้ละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
- (๒.๗) ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- (๒.๘) ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- (๒.๙) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต

(๓) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคม ในการต่อต้านการทุจริต

โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ การฝึกปฏิบัติจริง การทำโครงการกระบวนการเรียนรู้ ๕ ขั้นตอน (๕ STEPs) การอภิปราย การสืบสอบ การแก้ปัญหา ทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและการป้องกันการทุจริต

(๔) ผลการเรียนรู้

- (๔.๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- (๔.๒) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต
- (๔.๓) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- (๔.๔) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- (๔.๕) สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
- (๔.๖) ปฏิบัติตนเป็นผู้ละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
- (๔.๗) ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- (๔.๘) ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- (๔.๙) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต

(๕) ตารางชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน

ประกอบด้วย ๔ หน่วยการเรียนรู้ คือ ๑) การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ๒) ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และ ๔) พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดชั่วโมงการจัดการเรียนการสอนดังนี้

ที่	หน่วยการเรียนรู้	ระดับการศึกษา				
		ปฐมวัย	ประถมศึกษา ตอนต้น	ประถมศึกษา ตอนปลาย	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย
๑	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม	๑๔ ชั่วโมง	๑๖ ชั่วโมง	๑๔ ชั่วโมง	๑๒ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง
๒	ความไม่ทนและความ อายต่อการทุจริต	๑๒ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๘ ชั่วโมง	๗ ชั่วโมง
๓	STRONG : จิตพอเพียง ต่อต้านการทุจริต	๙ ชั่วโมง	๔ ชั่วโมง	๖ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๘ ชั่วโมง
๔	พลเมืองกับความ รับผิดชอบต่อสังคม	๕ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง	๑๕ ชั่วโมง
	รวม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐

โดยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต การศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็น ๑ หลักสูตร และ
แยกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ๑๓ ระดับชั้นปี ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ และระดับ
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖

ทั้งนี้ ในแต่ละระดับชั้นปี จะใช้เวลาเรียนทั้งปี จำนวน ๔๐ ชั่วโมง ซึ่งจะมีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน
การสอนที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมและการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย

(๖) โครงสร้างรายวิชา

๖.๑ ระดับปฐมวัย

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ของเล่น - การรับประทานอาหาร - การเข้าแถว - การเก็บของใช้ส่วนตัว - ทำงานที่ได้รับมอบหมาย - การแบ่งปัน - การแต่งกาย - การทำกิจวัตรประจำวัน (การใช้น้ำ ไฟฟ้า กระดาษ การทิ้งขยะ) 	๑๔
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ของเล่น - การรับประทานอาหาร - การเข้าแถว - การเก็บของใช้ส่วนตัว - ทำงานที่ได้รับมอบหมาย - การแบ่งปัน - การแต่งกาย - การทำกิจวัตรประจำวัน 	๑๒
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ด้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร - การรับประทานอาหาร - การช่วยเหลือเพื่อน - การใช้กระดาษ 	๙
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none"> - ความรับผิดชอบต่อตนเอง - ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น - การตรงต่อเวลา - การทำความสะอาดห้องเรียน - การช่วยเหลือตนเอง 	๕
รวม			๔๐

* หมายเหตุ การจัดประสบการณ์แต่ละกิจกรรมจะใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที

๖.๒ ระดับประถมศึกษา

๑) ประถมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐	๑๖
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - กิจกรรมนักเรียน	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ด้านทุจริต - ความเอื้ออาทร	๔
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - ความหมายบทบาทและสิทธิ - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อตนเองกับต่อผู้อื่น) - ความเป็นพลเมือง	๑๐
		รวม	๔๐

๒) ประถมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> - การคิดแยกแยะ - ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐	๑๖
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - กิจกรรมนักเรียน	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ต้านทุจริต - ความเอื้ออาทร	๔
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อชุมชนและสังคม - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อห้องเรียน) - คุณลักษณะของพลเมืองที่ดี - หน้าที่ของพลเมืองที่ดี	๑๐
		รวม	๔๐

๓) ประถมศึกษาปีที่ ๓

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม 	๑๖
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - การแต่งกาย - กิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจ 	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ต้านทุจริต - ความเอื้ออาทร 	๔
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นที่มีต่อชุมชน - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นที่มีต่อประเทศชาติ - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อโรงเรียน) - ความเป็นพลเมือง 	๑๐
		รวม	๔๐

๔) ประถมศึกษาปีที่ ๔

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต - ประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม	๑๔
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - การแต่งกาย - กิจกรรมนักเรียน (ภายใน รร.) - การเข้าแถว	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ด้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๖
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นที่มีต่อครอบครัว - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อชุมชน) - ความเป็นพลเมือง	๑๐
		รวม	๔๐

๕) ประถมศึกษาปีที่ ๕

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต - ประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - ผลประโยชน์ทับซ้อน 	๑๔
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - การแต่งกาย - กิจกรรมนักเรียน (ในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน) - การเข้าแถว 	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ต่อต้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร 	๖
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อสังคม) - ความเป็นพลเมือง 	๑๐
		รวม	๔๐

๖) ประถมศึกษาปีที่ ๖

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต - ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม - ผลประโยชน์ทับซ้อน - รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๔
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อ การทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน - การทำเวร - การสอบ - การแต่งกาย - กิจกรรมนักเรียน (ในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน สังคม) - การเข้าแถว	๑๐
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้าน การทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - การสร้างจิตสำนึกความพอเพียงต่อต้านการ ทุจริต - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ต้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๖
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อ สังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นที่ มีต่อประเทศชาติ - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบ (ต่อประเทศชาติ) - ความเป็นพลเมือง	๑๐
		รวม	๔๐

๖.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๑) มัธยมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต (ชุมชน สังคม) - ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) - ผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม) - รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม)	๑๒
๒.	ความละเอียดและความ ไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน/ชิ้นงาน - การทำเวร/การทำความสะอาด - การสอบ - การแต่งกาย / การเข้าแถว - การเลือกตั้ง - กิจกรรมนักเรียน (ห้องเรียน)	๘
๓.	STRONG / จิตพอเพียง ด้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ต่อด้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๑๐
๔.	พลเมืองกับความ รับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น/สังคม - ความเป็นพลเมือง - ความเป็นพลโลก * จัดนิทรรศการ	๑๐
		รวม	๔๐

๒) มัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต (ชุมชน สังคม) - ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) - การขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและ ผลประโยชน์ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) - ผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม) - รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม)	๑๒
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อ การทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน/ชิ้นงาน - รู้หน้าที่การทำเวร/การทำความสะอาด - การสอบ - การแต่งกาย - การเข้าแถวมารยาทคนดี - การเลือกตั้ง - เรามารวมกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ด้านทุจริต	๘
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้าน การทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ / ความรู้ - ด้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๑๐
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อ สังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น - ความเป็นพลเมือง - ความเป็นพลโลก * เสวนา	๑๐
		รวม	๔๐

๓) มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต (ชุมชน สังคม) - ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) และการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และผลประโยชน์ส่วนรวม (ชุมชน สังคม) - ผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม) และรูปแบบของ ผลประโยชน์ทับซ้อน (ชุมชน สังคม)	๑๒
๒.	ความละเอียดและความไม่ ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน/ชิ้นงาน - การทำเวร/การทำความสะอาด - การสอบ - การแต่งกาย - การเลือกตั้ง - การรวมกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ด้านทุจริต	๘
๓.	STRONG / จิตพอเพียง ต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้ - ความรู้ - จิตพอเพียงต่อต้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๑๐
๔.	พลเมืองกับความ รับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การเคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย กับการเป็นพลเมืองที่ดีมี ส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต - ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น - ความเป็นพลเมือง - ความเป็นพลโลก * เสวนา	๑๐
		รวม	๔๐

๖.๔ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๔) มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐ - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต (สังคม)	๑๐
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อ การทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน/ชิ้นงาน - การทำเวร/การทำความสะอาด - การสอบ - กิจกรรมนักเรียน (โรงเรียน)	๗
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้าน การทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้และความรู้ - การต่อต้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๘
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อ สังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น - ความเป็นพลเมือง - ความเป็นพลโลก * สัมมนา สุนทรพจน์	๑๕
		รวม	๔๐

๕) มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๑๐ กับ ฐาน ๒ - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม (สังคมประเทศชาติ โลก) - ผลประโยชน์ทับซ้อน (สังคมประเทศชาติ โลก) - รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน (สังคมประเทศชาติ โลก)	๑๐
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำการบ้าน/การทำเวร/การทำความสะอาด - การสอบและการเลือกตั้ง - การแต่งกาย - การเข้าแถว - กิจกรรมนักเรียน (ชุมชน)	๗
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต - ความพอเพียง - ความโปร่งใส - ความตื่นรู้และความรู้ - ต่อต้านทุจริต - มุ่งไปข้างหน้า - ความเอื้ออาทร	๘
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี - ความเป็นพลเมืองของประเทศ - ความเป็นพลเมืองของโลก * สัมมนา เสวนา	๑๕
		รวม	๔๐

๖) มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑.	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต (โลก) - ประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม (โลก) - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (โลก) - ผลประโยชน์ทับซ้อน (โลก) - รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน (โลก) 	๑๐
๒.	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - การสอบ - การเลือกตั้ง - กิจกรรมนักเรียน 	๗
๓.	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต	STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต <ul style="list-style-type: none"> - ความพอเพียงประสานเสียงต้านทุจริต - ความโปร่งใสใจสะอาดต้านทุจริต - ตื่นรู้ต้านทุจริต - เรียนรู้เท่าทันป้องกันการทุจริต 	๘
๔.	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น - พลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อการป้องกันการทุจริต - พลโลกที่มีความรับผิดชอบต่อการป้องกันการทุจริต * สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้	๑๕
		รวม	๔๐

(๗) กิจกรรมการเรียนรู้

แนวคิดและแนวการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ การสร้างความรู้ ได้แก่ ๑) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Construction Theory) ๒) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social Constructivism Theory) ๓) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เชิงปัญญา (Cognitive Constructivism) ๔) ทฤษฎีประมวลผลข้อมูล (Information Processing Theory) ๕) ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ๖) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) ในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมจะใช้กลยุทธ์การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือจัดตามความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ด้วยการสอนโดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การฝึกปฏิบัติจริงการทำโครงการสืบสวนสอบสวน กระบวนการเรียนรู้ ๕ ขั้นตอน (๕ STEPs) การอภิปราย การแก้ปัญหาตลอดจนใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย

(๘) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

จัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น วีดิโอ ข่าว VTR นิทาน การ์ตูน ภาพยนตร์สั้น เอกสารแก้ทุจริตคดีฐานสอง สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ใบความรู้ ใบงาน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้น

(๙) การวัดและประเมินผล

(๙.๑) การประเมินการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในด้าน

- ความรู้ความเข้าใจ
- การปฏิบัติ
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ประเมิน

- แบบสอบ
- แบบประเมินการปฏิบัติงาน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

(๙.๒) การประเมินผล

นักเรียนผ่านการประเมินทุกกิจกรรม ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

(๑๐) การทดลองใช้

ทดลองนำร่องใช้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โรงเรียนสุจริต) ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสรุปผลการทดลองใช้ได้จากบันทึกหลังการสอน

๔.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

(๑) ชื่อหลักสูตร

“วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”

(๒) จุดมุ่งหมายของรายวิชา

(๒.๑) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและประเภทของการทุจริต และผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต สามารถวิเคราะห์ถึงผลเสียที่เกิดจากการทุจริตต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

(๒.๒) เพื่อให้ นักศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องการปลูกจิตสำนึก มีทักษะชีวิตด้านการปลูกจิตสำนึกผ่านการศึกษาดูงาน

(๒.๓) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการนำจริยธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน ประยุกต์ใช้หลักจริยธรรมนำชีวิต และมีความรู้ความเข้าใจถึงค่านิยม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล

(๒.๔) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต สามารถบอกแหล่งแจ้งเบาะแสการทุจริตได้

(๒.๕) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะเครื่องมือด้านการทุจริต

(๓) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต

(๔) ตารางชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน (รวม ๔๕ ชั่วโมง)

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๑ มาตรฐานความคิดด้านทุจริต ส่วนตนและส่วนรวม	๙	๑.๑ ต้นเหตุของการเกิดทุจริต ๑.๒ การปลูกจิตสำนึกให้มีส่วนร่วม	- บรรยาย - กรณีศึกษา - ศึกษาดูงาน
วิชาที่ ๒ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	๑๒	๒.๑ การขัดเกลาทางสังคม ๒.๒ การมีส่วนร่วมของชุมชน ๒.๓ ทักษะการปรับกระบวนการคิด	- บรรยาย - อภิปราย - ภาคสนาม
วิชาที่ ๓ ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม	๖	๓.๑ จริยธรรมนำพลเมืองในสังคม ๓.๒ การยับยั้งและป้องกันการทุจริต ๓.๓ ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันและปราบปรามทุจริต	- บรรยาย - กรณีศึกษา - ค้นคว้า
วิชาที่ ๔ ปราบทุจริตด้วยจิตพอเพียง	๑๘	การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต	- โครงการ

(๕) ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

ที่	เรื่อง	เนื้อหา	ชั่วโมง	กระบวนการ	สื่อ/แหล่งเรียนรู้
๑	ปรับฐานความคิดด้าน ทุจริตส่วนตนและ ส่วนรวม	๑.๑ ต้นเหตุของการเกิดทุจริต ๑.๒ การปลูกจิตสำนึกให้มีส่วนร่วม	๙	- บรรยาย - กรณีศึกษา - ศึกษาดูงาน	วีดิทัศน์ของ ปปช. สถานการณ์ปัจจุบัน/ ข่าว ห้องสมุด
๒	สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อ การทุจริต	๒.๑ การขัดเกลาทางสังคม ๒.๒ การมีส่วนร่วมของชุมชน ๒.๓ ทักษะการปรับกระบวนการคิด	๑๒	- บรรยาย - อภิปราย - ภาคสนาม	ฟิลิปชาร์ต พื้นที่ใน มหาวิทยาลัย/ชุมชน PowerPoint ตาม ความเหมาะสม
๓	ยกระดับดัชนี สร้าง พลเมืองดีในสังคม	๓.๑ จริยธรรมนำพลเมืองในสังคม ๓.๒ การยับยั้งและป้องกันการทุจริต ๓.๓ ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกัน และปราบปรามทุจริต	๖	- บรรยาย - กรณีศึกษา - ค้นคว้า	วีดิทัศน์ การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning
๔	ปราบทุจริตด้วยจิต พอเพียง	๔.๑ การประยุกต์หลักเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต	๑๘	- โครงการงาน	กรณีศึกษา มาตรการทาง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฟิลิปชาร์ต

หน่วยที่ ๑ ปรับฐานความคิดด้านทุจริตส่วนตนและส่วนรวม จำนวน ๑๕ ชั่วโมง

ที่	แผนการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง	กระบวนการ	สื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	วัดและ ประเมินผล	ข้อเสนอ แนะ
	๑.๑ ต้นเหตุของการเกิดทุจริต	๙	๑. สร้างประเด็นด้วยการ ดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการ ทุจริตของ ปปช. ๒. ปรับพื้นฐานการคิด โดยให้นักศึกษา เล่า ประสบการณ์การทุจริตที่ พบในชีวิตประจำวัน อภิปรายถึงสาเหตุ ผลเสีย ผลกระทบร่วมกัน ๓. ผู้สอนเชื่อมโยง เหตุการณ์กับเนื้อหาการ ทุจริต ๔. ร่วมกันสรุป ๕. ศึกษาดูงาน	๑ ฟิลิป ชาร์ท ๒ วีดิทัศน์	๑ แบบ สังเกต พฤติกรรม ๒ การตอบ คำถาม	

หน่วยที่ ๒ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน ๑๒ ชั่วโมง

ที่	แผนการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง	กระบวนการ	สื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	วัดและ ประเมินผล	ข้อเสนอ แนะ
	๒.๑ การขีดเส้นทางสังคม ๒.๒ ทักษะการปรับ กระบวนการคิด ๒.๓ การมีส่วนร่วมของชุมชน	๑๒	๑. ทฤษฎีเกี่ยวกับ การมี ส่วนร่วมของชุมชน การขีด เส้นทางสังคม ๒. เตรียมความพร้อมก่อน ลงพื้นที่ เช่น การ ตั้งเป้าหมาย ตั้งคำถาม วิธีการสังเกต สภาพแวดล้อม แนว ปฏิบัติ ๓. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล ๔. นำเสนอข้อมูลที่ได้ ๕. อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับ ความครบถ้วน สมบูรณ์ อาจารย์เพิ่มเติม ส่วนที่ขาด ๖. อาจเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ถ้าจำเป็น ๗. อาจารย์และนักศึกษา ร่วมกันสรุปภาคทฤษฎี	- ชุมชน - ฟลิปชาร์ต - โครงการงาน	- ประเมิน ตามสภาพ จริง - แบบ สังเกต พฤติกรรม - การให้ คำปรึกษา เป็นระยะ	

หน่วยที่ ๓ ยกย่องค่านิยม สร้างพลเมืองดีในสังคม จำนวน ๖ ชั่วโมง

ที่	แผนการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง	กระบวนการ	สื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	วัดและ ประเมินผล	ข้อเสนอ แนะ
	๓.๑ จริยธรรมนำพลเมืองใน สังคม ๓.๒ การยับยั้งและป้องกัน การทุจริต ๓.๓ ข้อมูลข่าวสารด้านการ ป้องกันและปราบปรามทุจริต	๖	๑. บรรยายประกอบ PowerPoint ๒. กรณีศึกษาผลของการ ทุจริต ๓. อาจารย์และนักศึกษา ร่วมกันสรุปถึงจริยธรรมที่ ทำให้เกิดการยับยั้งและ ป้องกันการทุจริต	กรณีศึกษา	- ประเมิน ตามสภาพ จริง - แบบ สังเกต พฤติกรรม	

หน่วยที่ ๔ ปรากฏuritด้วยจิตพอเพียง จำนวน ๑๒ ชั่วโมง

ที่	แผนการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง	กระบวนการ	สื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	วัดและ ประเมินผล	ข้อเสนอ แนะ
	๔.๑ การประยุกต์หลัก เศรษฐกิจพอเพียงเป็น เครื่องมือด้านทุจริต	๑๘	๑. นำเสนอโครงการด้าน ทุจริต ๒. ร่วมกันวิพากษ์เพื่อ ปรับปรุง ๓. ลงพื้นที่ทำโครงการ ๔. นำเสนอผลการ ดำเนินการโครงการ ด้วย คลิปวิดีโอ หรือสื่ออื่นตาม ความเหมาะสม ๕. อาจารย์และนักศึกษา ร่วมกันสรุปการประยุกต์ หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือด้านการ ทุจริต	คลิปวิดีโอ ชุมชน	- ประเมิน ตามสภาพ จริง - แบบ สังเกต พฤติกรรม - การให้ คำปรึกษา เป็นระยะ	

(๖) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

จัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น วัสดุทัศน์ของสำนักงาน
ป.ป.ช. สถานการณ์ปัจจุบัน/ข่าวห้องสมุด ฟลิปชาร์ต PowerPoint ตามความเหมาะสม การจัดกิจกรรมแบบ Active
Learning กรณีศึกษา มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) การวัดและประเมินผล

- (๗.๑) แบบสังเกตพฤติกรรม
- (๗.๒) การตอบคำถาม
- (๗.๓) ประเมินตามสภาพจริง
- (๗.๔) การให้คำปรึกษาเป็นระยะ

(๘) การทดลองใช้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้นำเนื้อหาหลักสูตรฯ
บางส่วน ไปปรับประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้นำเนื้อหา
หลักสูตรฯ บางส่วนไปปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) จำนวน ๑ หน่วยกิต
๑๒ ชั่วโมง

๔.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

(๑) ชื่อหลักสูตร

“หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ”

(๒) จุดมุ่งหมายของรายวิชา

(๒.๑) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริตได้

(๒.๒) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ เกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริตได้

(๒.๓) เพื่อให้สามารถประยุกต์เกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริต เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน สังคมและประเทศชาติได้

(๒.๔) เพื่อสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริตได้

(๒.๕) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการป้องกันการทุจริต

(๓) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต และเสริมพลังคนรุ่นใหม่และนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน สังคมและประเทศชาติ

(๔) ตารางชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน (รวม ๑๒ ชั่วโมง)

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	๓	๑. ความหมาย ความสำคัญ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ๒. กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	๑. ผู้บังคับบัญชาระดับสูง/บุคคลต้นแบบ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงาน ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับคดีทุจริตอันเนื่องมาจากการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ๓. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและการนำเสนอ

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๒ จิตพอเพียง ต่อต้านการ ทุจริต	๓	๑. การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต ๒. การสร้างพื้นฐานความคิดจากแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตและพัฒนาวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตให้แก่หน่วยงาน	๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ ๒. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอ
วิชาที่ ๓ ความ ละเอียดและ ความไม่ทนต่อ การทุจริต	๓	๑. ความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ ๒. การวิเคราะห์ตนเองและการตระหนักถึงความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต ๓. การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	๑. การประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม / เรียน ๒. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ ๓. ศึกษากรณีตัวอย่าง/กรณีศึกษาผลที่เกิดจากการทุจริต
วิชาที่ ๔ พลเมืองกับ ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	๓	๑. ความหมาย ความสำคัญ ของพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อการทุจริต และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริต ๒. การมีส่วนร่วมและบูรณาการกับทุกภาคส่วนของพลเมืองในการต่อต้านการทุจริต ๓. แนวคิดความรับผิดชอบต่อการทุจริตของสังคมและประเทศ	๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ ๒. กิจกรรมสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการทุจริต ๓. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงาน

หลักสูตรตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ	
วิชาที่ ๑ : การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แนวคิด ความสำคัญ รูปแบบ กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมตาม กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
๓. สามารถ สร้างนวัตกรรม ผลงานการแยกแยะเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
๔. มีเจตคติที่ดี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้

รายละเอียดเนื้อหา

ความหมายและความสำคัญของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมตาม กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ แยกแยะ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. ผู้บังคับบัญชาระดับสูง/บุคคลต้นแบบ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงาน
๒. ศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับคดีทุจริตอันเนื่องมาจากการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๓. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและการนำเสนอ

ระยะเวลา

๓ ชั่วโมง

สื่อประกอบการเรียนรู้

๑. กรณีตัวอย่าง
๒. โจทย์สัมมนา / บังการ
๓. เอกสารประกอบการอบรม
๔. สื่อเทคโนโลยี /สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากชิ้นงานและผลงาน
๒. ประเมินจากพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
๓. ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

หลักสูตรตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ : ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต	
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต ระดับการทุจริต สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบของการทุจริต ทิศทางในการมีส่วนร่วม ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ระดับของความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต และการลงโทษทางสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ
๒. สามารถวิเคราะห์ตนเองและตระหนักถึงความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต
๓. สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริตได้

รายละเอียดเนื้อหา

ความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ วิเคราะห์ สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต ระดับการทุจริต สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบของการทุจริต ทิศทางในการมีส่วนร่วม ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต การตระหนักถึงความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม / เรียน
๒. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๓. ศึกษากรณีตัวอย่าง/กรณีศึกษา ผลที่เกิดจากการทุจริต

ระยะเวลา

๓ ชั่วโมง

สื่อประกอบการเรียนรู้

๑. แบบประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม
๒. กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา
๓. เอกสารประกอบการอบรม โจทย์สัมมนา/บ่งการ
๔. สื่อเทคโนโลยี /สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
๒. ประเมินจากผลการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เข้ารับการอบรม
๓. ประเมินผลงานจากโจทย์สัมมนา / บ่งการ

หลักสูตรตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ :	จิตพอเพียงต้านทุจริต
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการต่อต้านการทุจริตเพื่อสร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ นำแนวคิดในการบูรณาการที่หลากหลาย ได้แก่ หลักบูรณาการ “STRONG” เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต
๒. สามารถสังเคราะห์แนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดได้
๓. สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตให้แก่หน่วยงานได้
๔. มีความตระหนักรู้ถึงแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต

รายละเอียดเนื้อหา

การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการต่อต้านการทุจริต สร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล นำแนวคิดในการบูรณาการที่หลากหลาย ได้แก่ หลักบูรณาการ “STRONG” เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๒. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอ

ระยะเวลา

๓ ชั่วโมง

สื่อประกอบการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการอบรม
๒. สื่อเทคโนโลยี / สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.
๓. โจทย์สัมมนา / บังการ

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
๒. ประเมินผลงานจากโจทย์สัมมนา / บังการ

หลักสูตรตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ : พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ของพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ของพลเมืองกับความรับผิดชอบสังคม และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ
๒. สามารถสังเคราะห์ถึงการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อการทุจริตของสังคมและประเทศได้
๓. มีความตระหนักรู้ถึงการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อการทุจริตของสังคมและประเทศ
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการกับทุกภาคส่วนของพลเมืองในการต่อต้านการทุจริตได้

รายละเอียดเนื้อหา

ความหมาย ความสำคัญของความเป็นพลเมืองและบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองและบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๒. กิจกรรมสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการทุจริต
๓. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงาน

ระยะเวลา

๓ ชั่วโมง

สื่อประกอบการเรียนรู้

๑. กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา
๒. โจทย์กิจกรรม / บ่งการ
๓. เอกสารประกอบการอบรม
๔. สื่อเทคโนโลยี / สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของหน้าที่พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม
๒. ประเมินจากชิ้นงานและผลงานกลุ่ม
๓. ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

(๕) ระยะเวลาหลักสูตร

- ทหาร (สำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการและหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้) แบ่งหลักสูตรออกเป็น ๓ ระยะ

ระยะสั้นมีการฝึกอบรม ๒ - ๔ เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๓ - ๔ ชั่วโมง

ระยะกลางมีการฝึกอบรม ๔ - ๖ เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๖ - ๘ ชั่วโมง

ระยะยาวมีการฝึกอบรม ๖ - ๑๒ เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๙ - ๑๒ ชั่วโมง

สำหรับหลักสูตรที่มีระยะเวลาการอบรมน้อยกว่า ๒ เดือน ให้ใช้รูปแบบการบรรยายพิเศษ/หรือสื่อประกอบการเรียนรู้ในการเรียนการสอน

- ตำรวจ

หลักสูตรการฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง

หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๑๖ ชั่วโมง

สำหรับหลักสูตรอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ให้ใช้รูปแบบการบรรยายพิเศษ/หรือสื่อประกอบการเรียนรู้ในการเรียนการสอน

(๖) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

จัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น โจอทย์สัมพันธ์ บังการ ฯลฯ สื่ออุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล แหล่งเรียนรู้

(๗) การวัดและประเมินผล

(๗.๑) สังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน

(๗.๒) สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม

(๗.๓) ประเมินผลจากการทดสอบ

(๗.๔) ประเมินผลจากผลงานกลุ่ม

(๘) การทดลองใช้

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดอบรมการปฐมนิเทศนายทหารชั้นนายพลของกองทัพไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๔๒๑ คน โดยได้เชิญนายอุทิศ บัวศรี ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. (อนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต) ไปบรรยายในหัวข้อวิชา “การป้องกันการทุจริต” ซึ่งได้สอดแทรกเนื้อหาการบรรยายวิชาการ ชัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม จำนวนรุ่นละ ๑.๓๐ ชั่วโมง

รุ่นที่ ๑ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ หอประชุมพิบูลสงคราม วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

รุ่นที่ ๒ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ หอประชุมพิบูลสงคราม วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๔.๔ หลักสูตรวิทยาการ ป.ป.ช. / บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

(๑) ชื่อหลักสูตร

“สร้างวิทยาการผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต”

(๒) จุดมุ่งหมายของรายวิชา

(๒.๑) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต การประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และการฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร

(๒.๒) เพื่อสร้างวิทยากรที่มีทักษะและสามารถขยายผลองค์ความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เพื่อมุ่งสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

(๓) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต และเกิดทักษะการเป็นวิทยากร

(๔) ตารางชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน (รวม ๑๘ ชั่วโมง)

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม	๖	๑. สาเหตุของการทุจริตฯ ๒. ความหมาย รูปแบบ ของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันฯ ๔. วิธีคิดแบบ Analog thinking (ฐาน ๑๐) / Digital thinking (ฐาน ๒) ๕. บทบาทของรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๖. กรณีตัวอย่างการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม	การบรรยาย การคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม
วิชาที่ ๒ ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต	๓	๑. ความไม่ทนต่อการทุจริต - ความเป็นพลเมือง - แนวคิดเกี่ยวกับความไม่ทนต่อการทุจริต ๒. ความอายต่อการทุจริต - แนวคิดเกี่ยวกับความอายต่อการทุจริต ๓. ตัวอย่างความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต การแสดงออกถึงการไม่ทนต่อการทุจริต ๔. ลงโทษทางสังคม ๕. ช่องทางและวิธีการร้องเรียนการทุจริต ๖. มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี	การบรรยาย การคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๓ การประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต	๓	๑. ที่มา ความหมายของโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ๒. การนำโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ไปประยุกต์ในบริบทต่างๆ	การอภิปราย การกรณีโครงการ STRONG
วิชาที่ ๔ การฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร	๖	การฝึกปฏิบัติถ่ายทอดความรู้ ตามที่กำหนดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	- ๓ ชั่วโมงแรก ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากรโดยสุ่มหัวข้อจาก ๓ วิชา - ๓ ชั่วโมงหลัง วิทยากรให้ข้อเสนอแนะ

หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	
วิชาที่ ๑ :	เรื่อง การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
จำนวนชั่วโมง	: ๖ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

วิชานี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ภูมิหายที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. เพื่อสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้องในเรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมให้ผู้เรียนนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายละเอียดเนื้อหา

๑. ความหมายของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม รูปแบบของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. ภูมิหายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔, ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓)
๓. วิธีคิดแบบฐาน ๑๐ (Analog thinking) / ฐาน ๒ (Digital thinking)
๔. บทบาทของรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ประมวลจริยธรรมข้าราชการส่วนท้องถิ่น)
๕. กรณีตัวอย่างการคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย การคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

PowerPoint วิดีโอ ภาพยนตร์สั้น ใบงาน หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม

การวัดและประเมินผล

การทดสอบเนื้อหา (๒๐ คะแนน)

หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	
วิชาที่ ๒	: เรื่อง ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

วิชานี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต ความเป็นพลเมืองที่ไม่ทนต่อการทุจริต การแสดงออกถึงการไม่ทนต่อการทุจริต กรณีศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศ ที่สะท้อนถึงความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง และนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินเกี่ยวกับความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต
๒. เพื่อสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้องในเรื่องความอายและความไม่ทนต่อการทุจริตให้ผู้เรียนนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายละเอียดเนื้อหา

๑. ความอายต่อการทุจริต
  - แนวคิดเกี่ยวกับความอายต่อการทุจริต
๒. ความไม่ทนต่อการทุจริต
  - ความเป็นพลเมืองที่ไม่ทนต่อการทุจริต
  - แนวคิดเกี่ยวกับความไม่ทนต่อการทุจริต
๓. ตัวอย่างความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต การแสดงออกถึงการไม่ทนต่อการทุจริต
๔. ลงโทษทางสังคม
๕. ช่องทางและวิธีการร้องเรียนการทุจริต
๖. มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานของสำนักงาน ป.ป.ช. และกฎ ก.พ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้การคุ้มครองพยานฯ

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย การคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

PowerPoint วิดีโอ หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม

การวัดและประเมินผล

การทดสอบเนื้อหา (๒๐ คะแนน)

หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	
วิชาที่ ๓	เรื่อง การประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
จำนวนชั่วโมง	: ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

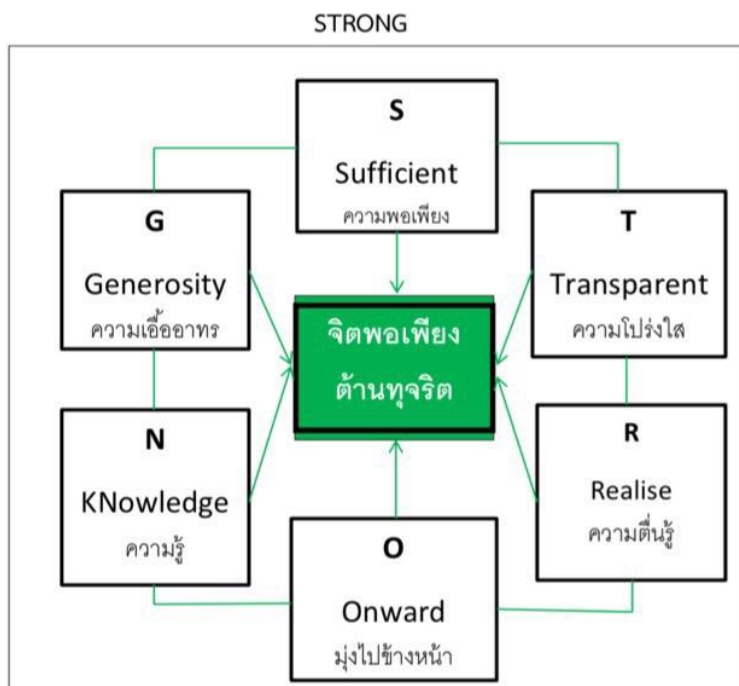
วิชานี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับที่มา ความหมายของโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต การนำโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ไปประยุกต์ในบริบทต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินเกี่ยวกับการประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
2. เพื่อสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างถูกต้องในเรื่องการประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ให้ผู้เรียนนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายละเอียดเนื้อหา

๑. ต้นแบบความพอเพียง (ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)
๒. ความหมายของการประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ซึ่งคิดค้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร.มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

คำอธิบายความหมายของ “STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต”

๑) S (sufficient) : **ความพอเพียง** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์เป็นหลักความพอเพียงในการทำงาน การดำรงชีวิต การพัฒนาตนเองและส่วนรวม รวมถึงการป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน

ความพอเพียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ของมนุษย์แม้ว่าจะแตกต่างกันตามพื้นฐาน แต่การตัดสินใจว่าความพอเพียงของตนเองต้องตั้งอยู่บนความมีเหตุมีผลรวมทั้งต้องไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

ความพอเพียงดังกล่าวจึงเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลนั้นไม่กระทำการทุจริต ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลุกให้ตื่นรู้ (realise)

๒) T (transparent) : **ความโปร่งใส** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนต้องปฏิบัติงานบนฐานของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงต้องมีและปฏิบัติตามหลักปฏิบัติ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ กฎหมาย ด้านความโปร่งใส ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ(knowledge) และปลุกให้ตื่นรู้ (realise)

๓) R (realize) : **ความตื่นรู้** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงรากเหง้าของปัญหาและภัยร้ายแรงของการทุจริตประพจน์มิชอบภายในชุมชนและประเทศ ความตื่นรู้จะบังเกิดเมื่อได้พบเห็นสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการทุจริต ย่อมจะมีปฏิกิริยาเฝ้าระวังและไม่ยินยอมต่อการทุจริตในที่สุด ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้น ความร้ายแรงและผลกระทบ ต่อระดับบุคคลและส่วนรวม

๔) O (onward) : **มุ่งไปข้างหน้า** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มุ่งพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเองและส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน บนฐานความโปร่งใส ความพอเพียงและร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริตให้เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ(knowledge) ในประเด็นดังกล่าว

๕) N (knowledge) : **ความรู้** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน ต้องมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินได้อย่างถ่องแท้ ในเรื่อง สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบที่มีต่อตนเองและส่วนรวม ความพอเพียงด้านทุจริต การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการลดการทุจริตในระยะยาว รวมทั้ง ความอายไม่กล้าทำทุจริตและความไม่ทนเมื่อพบเห็นว่ามีทุจริตเกิดขึ้น เพื่อสร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

๖) G (generosity) : **ความเอื้ออาทร** คนไทยมีความเอื้ออาทร มีเมตตา น้ำใจ ต่อกันบนฐานของจิตพอเพียงด้านทุจริต ไม่เอื้อต่อการรับหรือการให้ผลประโยชน์หรือต่อพวกพ้อง

วิธีการฝึกอบรม

การอภิปราย กรณีโครงการ STRONG การบรรยาย

สื่อการเรียนรู้

PowerPoint สารคดี หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม

การวัดและประเมินผล

การทดสอบเนื้อหา (๒๐ คะแนน)

หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	
วิชาที่ ๕ :	เรื่อง การฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร
จำนวนชั่วโมง	: ๖ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

วิชานี้เป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมโดยมีบทบาทในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งจาก ๓ ประเด็น โดยเลือกใช้เทคนิคฝึกอบรมแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหา

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกทักษะการเป็นวิทยากรที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต การประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

รายละเอียดเนื้อหา

การฝึกปฏิบัติถ่ายทอดความรู้ ตามที่กำหนดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วิธีการฝึกอบรม

- ๓ ชั่วโมงแรก ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากรโดยสุ่มหัวข้อวิชาการบรรยายจาก ๓ วิชา โดยให้วิทยากรประเมิน
- ๓ ชั่วโมงหลัง วิทยากรให้ข้อเสนอแนะกระบวนการหลากหลาย

สื่อการเรียนรู้

PowerPoint ฝึกปฏิบัติ หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม

การวัดและประเมินผล

การประเมินฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร (๔๐ คะแนน)

(๕) ระยะเวลาหลักสูตร

๓ วัน ๒ คืน

(๖) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

จัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ PowerPoint วิดีโอ ภาพยนตร์สั้น ใบงาน หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม

(๗) การวัดและประเมินผล

(๗.๑) การทดสอบความรู้ (๖๐ คะแนน)

(๗.๒) การประเมินฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร (๔๐ คะแนน)

โดยผู้ผ่านการอบรมจะต้องได้คะแนนรวมจากค่าคะแนนจากแบบทดสอบความรู้และค่าคะแนนจากการประเมินฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากรรวมกันอย่างน้อยตั้งแต่ ๖๐ คะแนนขึ้นไป

(๘) การทดลองใช้

(๘.๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำไปใช้ในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการวิทยากร ป.ป.ช. แก่นนำ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๗ ส.ค. ๖๐ ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างวิทยากรที่มีทักษะและสามารถขยายผลองค์ความรู้ในเรื่องการคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต แนวคิด STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต อย่างเป็นมาตรฐานและแนวทางเดียวกันไปขยายสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เพื่อมุ่งสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ๗๖ จังหวัดๆ ละ ๑ คน เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๙ ภาคๆ ละ ๑ คน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง ๒๐ คน จำนวน ๑๐๕ คน โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่เข้ารับการอบรมจะได้นำเนื้อหาวิชาไปขยายผลในพื้นที่จังหวัด

(๘.๒) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำไปใช้ในโครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต ประจำปี ๒๕๖๑ โดยเป็นการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต แนวคิด STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และเป็นการผลิตวิทยากรตัวคูณในการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต ให้มีทักษะและสามารถขยายผลอย่างเป็นมาตรฐานและแนวทางเดียวกันไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เพื่อมุ่งสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยมีกลุ่มเป้าหมายดังนี้

- กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๒๙๗ คน

รุ่นที่ ๑ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุม อิมแพคฟอรัม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

รุ่นที่ ๒ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุม อิมแพคฟอรัม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

- กลุ่มอาจารย์และบุคลากรในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๑๔๓ คน

รุ่นที่ ๑ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุม อิมแพคฟอรัม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

วันที่ ๒ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุม อิมแพ็คฟอรัม เมืองทองธานี
จังหวัดนนทบุรี

และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการจัดอบรมและผลิตรายการตัวคุณ
ในการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง ความอาย และไม่ทนต่อ
การทุจริต ให้กับกลุ่มเป้าหมายครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในทุกภูมิภาค รวมจำนวน
ประมาณ ๑,๕๗๙ คน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดอบรมและผลิตรายการ
ตัวคุณในการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง ความอาย และไม่ทน
ต่อการทุจริต ให้กับศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๒๕ คน

๔.๕ หลักสูตรโค้ช

(๑) ชื่อหลักสูตร

“โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต”

(๒) จุดมุ่งหมายของรายวิชา

(๒.๑) เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต

(๒.๒) เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อตึงศักยภาพของผู้เรียน

(๒.๓) เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

(๒.๔) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมหลักสูตรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการด้านทุจริต

(๓) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะเพื่อเป็นแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ทนและความอภัยต่อการทุจริต และหลักการจิตพอเพียงด้านทุจริต ด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม จะช่วยให้ทุกภาคส่วนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริต อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมด้านทุจริตให้เกิดขึ้นในสังคมไทยเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต และเกิดทักษะการเป็นวิทยากร

(๔) ตารางชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน (รวม ๑๕ ชั่วโมง)

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๑ แนวคิด หลักการ โค้ชเพื่อ การรู้คิด ด้านทุจริต	๓	๑. ความเป็นมาของการโค้ชเพื่อการรู้คิด ๒. ความหมายของการโค้ชเพื่อการรู้คิด ๓. เป้าหมายของการโค้ชเพื่อการรู้คิด ๔. หลักการโค้ชเพื่อการรู้คิด ๕ ทักษะเสริมการโค้ชให้มีประสิทธิภาพ	๑.การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อ การรู้คิดด้านทุจริต ๒.การยกตัวอย่างและวิเคราะห์กรณีศึกษา ๓.การทำกิจกรรมกลุ่ม ๔.การอภิปรายกลุ่ม ๕.การฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม
วิชาที่ ๒ กลไกและ กระบวนการ การโค้ช	๓	๑. กลไกของการโค้ช ๒. กระบวนการโค้ช ๓. หลักการพัฒนาโค้ชและผู้เรียนอย่าง ยั่งยืน	๑.การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อ การรู้คิดด้านทุจริต ๒.การยกตัวอย่างและวิเคราะห์กรณีศึกษา ๓.การทำกิจกรรมกลุ่ม ๔.การอภิปรายกลุ่ม ๕.การฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม
วิชาที่ ๓ เรียนรู้ ผู้เรียน	๓	๑. เรียนรู้ผู้เรียนด้วยจริง ๖ ๒. เรียนรู้ผู้เรียนตาม Generation	วิชาที่ ๓ เรียนรู้ผู้เรียน

หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	เนื้อหา	กระบวนการ
วิชาที่ ๔ เทคนิค สำคัญใน การโค้ช	๓	๑. การสื่อสารเชิงบวก ๒. คำถามที่ทรงพลัง ๓. การสะท้อนคิด ๔. การเรียนรู้ยุคใหม่ด้วยการนำ นวัตกรรมมาใช้ในการโค้ช ๕. การถอดบทเรียน	วิชาที่ ๔ เทคนิคสำคัญในการโค้ช
วิชาที่ ๕ การ ประเมิน ผลการ เรียนรู้ที่ เสริมพลัง ด้านทุจริต	๓	๑. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ๒. การประเมินขณะเรียนรู้ ๓. การประเมินผลการเรียนรู้	วิชาที่ ๕ การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริม พลังด้านทุจริต

โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
วิชาที่ ๑.๑ : เรื่อง แนวคิดหลักการโค้ชเพื่อการรู้คิดเพื่อการต่อต้านการทุจริต
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการต้านทุจริตไปสู่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมด้านทุจริต **“ช่วยกันสร้างชุมชน/สังคมดีให้กับบ้านเมือง ส่งต่ออนาคตที่ดีให้ลูกหลานอย่างยั่งยืน”**

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงศักยภาพของผู้เรียน
๓. เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

แนวคิดหลักการโค้ชเพื่อการรู้คิดเพื่อการต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วยรายละเอียดเนื้อหาหลัก ได้แก่

๑. ความเป็นมาของการโค้ชเพื่อการรู้คิด

การโค้ชเพื่อการรู้คิด (cognitive coaching) เป็นบทบาทของผู้สอน ในโลกแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ที่พัฒนามาจากบทบาทการสอน (teaching) ที่ผู้สอนทำหน้าที่ให้ข้อมูล เนื้อหาสาระ ให้คำตอบที่ถูกต้อง ใช้สื่อสารทางเดียว กำหนดทิศทางการเรียน กำหนดงานให้ผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หนึ่งคำว่า **“ผู้โค้ช”** ในหนังสือเล่มนี้หมายถึง **ผู้สอนที่ใช้การโค้ชให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ**

๒. ความหมายของการโค้ชเพื่อการรู้คิด

การโค้ชเพื่อการรู้คิด หมายถึง กระบวนการฝึกสอน โดยผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่เป็นโค้ช ดึงศักยภาพของผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถ การคิด ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ การโค้ช (coaching) เป็นกลไกเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ การคิดขั้นสูง (higher – order thinking) มีวิธีการเรียนรู้ (learning how to learn) การตรวจสอบประเมินตนเอง กำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองได้

๓. เป้าหมายของการโค้ชเพื่อการรู้คิด

การโค้ชเพื่อการรู้คิด มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการคิดของผู้เรียน การใคร่ครวญตรวจสอบตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นการอบรมสั่งสอนโดยตรง แต่เป็นการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ

๔. หลักการโค้ชเพื่อการรู้คิด

หลักการโค้ช (coaching) กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ได้รับการโค้ช ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด และหาคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพ ไม่ใช่การบอกคำตอบให้กับผู้เรียน การโค้ชเพื่อการรู้คิด เป็นมากกว่าการสอน (teaching)

๕. ทักษะเสริมการโค้ชให้มีประสิทธิภาพ

มีองค์ประกอบ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) ทักษะทางสังคม (soft skills) เป็นทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ที่แสดงออกผ่านทาง EQ ซึ่งอยู่ทางสมองซีกขวา เป็นความสามารถทางสังคม การจัดการตนเอง การควบคุมอารมณ์ การมองบวก การติดต่อสื่อสาร และความเป็นมิตร และ ๒) ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (hard skills) จะต้องมีความรู้ ความสามารถที่กำหนดโดยเชาว์ปัญญา (IQ) ซึ่งอยู่ทางสมองซีกซ้าย

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทฤษฎี
๒. การยกตัวอย่างและวิเคราะห์กรณีศึกษา
๓. การทำกิจกรรมกลุ่ม
๔. การอภิปรายกลุ่ม
๕. การฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการบรรยาย
๒. สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์
๓. วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้านผู้นำชุมชน

การวัดและประเมินผล

๑. ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Pre & Post Test)
๒. ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม
๓. การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

การปรับตัวของโค้ชในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและฝึกกระแสปฏิบัติของสังคมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกันมา ดังนั้นโค้ชจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีความเข้มแข็งทางจิตใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งนี้หน่วยงานที่ผลิตโค้ชพึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนแก่โค้ช เพื่อลดความรู้สึกละอายใจและความโดดเดี่ยวที่โค้ชได้รับและสนับสนุนการทำงานของโค้ชให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
วิชาที่ ๑.๒ : เรื่อง กลไกและกระบวนการของการโค้ช
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการต้านทุจริตไปสู่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมต้านทุจริต **“ช่วยกันสร้างชุมชน/สังคมดีให้กับบ้านเมือง ส่งต่ออนาคตที่ดีให้ลูกหลานอย่างยั่งยืน”**

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อตึงศักยภาพของผู้เรียน
๓. เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

๑. กลไกของการโค้ช

การโค้ชมีกลไกที่นำไปสู่กระบวนการโค้ชและความสำเร็จของการโค้ช ได้แก่ ๑. สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (inspiring your learners) ๒. ให้กำลังใจสนับสนุนผู้เรียน (encouraging your learners) ๓. แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน (correcting your learners) ๔. สร้างความท้าทายให้ผู้เรียน (challenging your learners) ๕. ภาวะผู้นำทางวิชาการ (academic leadership) ๖. สนทนาหรือสนทนา (dialogue) ๗. การถอดบทเรียน (lesson learned) ๘. ความผูกพันของผู้เรียนกับโค้ช (engagement) ๙. การตั้งคำถามกระตุ้นการคิด (thinking questions)

๒. กระบวนการโค้ช

ขั้นตอนของการโค้ชที่จะบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ๑) การกำหนดเป้าหมาย ๒) การตรวจสอบสภาพจริง ๓) การกำหนดทางเลือก ๔) การตัดสินใจ และ ๕) การประเมินผลการโค้ช

๓. หลักการพัฒนาโค้ชและผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนการพัฒนาโค้ชและผู้เรียนอย่างยั่งยืน คือการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ต่างจากการรับรู้ ไม่ใช่เพียงรับทราบ ต้องเกิดการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติ ด้วยโมเดล KUSAB

K	knowledge	ความรู้
U	understanding	ความเข้าใจ
S	skill	ทักษะ ความชำนาญ ความคล่องแคล่ว
A	attitude	ทัศนคติ การให้คุณค่า ความชอบ
B	behavior	พฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
๒. การยกตัวอย่างและวิเคราะห์กรณีศึกษา
๓. การทำกิจกรรมกลุ่ม
๔. การอภิปรายกลุ่ม
๕. การฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการบรรยาย
๒. สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์
๓. วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และปราชญ์ชาวบ้านผู้นำชุมชน

การวัดและประเมินผล

๑. ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Pre & Post Test)
๒. ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม
๓. การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

การปรับตัวของโค้ชในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและฝึนกระแสปฏิบัติของสังคมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกันมา ดังนั้นโค้ชจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีความเข้มแข็งทางจิตใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งนี้หน่วยงานที่ผลิตโค้ชพึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนแก่โค้ช เพื่อลดความรู้สึกของความโดดเดี่ยวที่โค้ชได้รับ และสนับสนุนการทำงานของโค้ชให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
วิชาที่ ๑.๓ : เรื่อง เรียนรู้ผู้เรียน
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการต้านทุจริตไปสู่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมด้านทุจริต **“ช่วยกันสร้างชุมชน/สังคมดีให้กับบ้านเมือง ส่งต่ออนาคตที่ดีให้ลูกหลานอย่างยั่งยืน”**

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อตึงศักยภาพของผู้เรียน
๓. เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

โดยธรรมชาติของผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความสนใจ ความเชื่อ รวมถึงประสบการณ์ในแต่ละบุคคลด้วย การโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริตนั้น โค้ชจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละประเภท และสามารถนำเทคนิควิธีตลอดจนเครื่องมือต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมและสามารถถ่ายทอดการรู้คิดด้านทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรายละเอียดเนื้อหาของหลักการเรียนรู้ผู้เรียน ประกอบด้วย ๒ หัวข้อ ดังนี้

๑. เรียนรู้ผู้เรียนด้วยจริต ๖

การโค้ชเป็นกระบวนการที่จะต้องให้ความสำคัญกับทั้งโค้ชและผู้เรียน ซึ่งการตึงศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการรู้คิดด้านทุจริตนั้น เป็นผลมาจากการสังเกตและเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำเอาหลักจริต ๖ มาใช้ในการกำหนดประเภทและอธิบายลักษณะของผู้เรียน จะช่วยให้โค้ชสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผ่านตัวแทนของสัตว์ที่มีลักษณะนิสัยต่างๆ ทั้ง ๖ ลักษณะ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เป็นการทั่วไปและง่ายต่อการเข้าใจ

๒. เรียนรู้ผู้เรียนตาม Generation

ในปัจจุบัน หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้ให้ความสำคัญ เรื่อง Generation มากขึ้น การแบ่งกลุ่มคนตามช่วงอายุ ตาม Generation จะเป็นการอธิบายว่า Generation คืออะไร มีพฤติกรรมและความสนใจในสิ่งใดบ้าง เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำหรับการโค้ชในการทำความเข้าใจและปรับใช้เทคนิคให้เหมาะสมกับผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
๒. การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม
๓. การถอดบทเรียน (lesson - learned)

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

เอกสารประกอบการบรรยาย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จ รูปแบบสื่อผสม เกมส์ การ์ตูน นิทาน ฯลฯ

การวัดและประเมินผล

๑. ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Pre & Post Test)
๒. ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม
๓. การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

การปรับตัวของโค้ชในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและฝึกกระแสปฏิบัติของสังคมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกันมา ดังนั้นโค้ชจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีความเข้มแข็งทางจิตใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งนี้หน่วยงานที่ผลิตโค้ชจึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนแก่โค้ช เพื่อลดความรู้สึกของความโดดเดี่ยวที่โค้ชได้รับ และสนับสนุนการทำงานของโค้ชให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
วิชาที่ ๑.๔ : เรื่อง เทคนิคสำคัญในการโค้ช
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการต้านทุจริตไปสู่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมต้านทุจริต **“ช่วยกันสร้างชุมชน/สังคมดีให้กับบ้านเมือง ส่งต่ออนาคตที่ดีให้ลูกหลานอย่างยั่งยืน”**

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อตั้งศักยภาพของผู้เรียน
๓. เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

แนวคิดหลักการโค้ชเพื่อการรู้คิดเพื่อการต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วยรายละเอียดเนื้อหาหลัก ๕ ประการ ดังนี้

๑. การสื่อสารเชิงบวก (positive communication)

การใช้การสื่อสารเชิงบวก ในระหว่างการสะท้อนผลการประเมินไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง

๒. คำถามที่ทรงพลัง (power questions)

คำถามที่ทรงพลัง เป็นคำถามกระตุ้นการคิด และนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ เป็นคำถามแบบเปิด การตั้งใจฟัง เปิดโอกาสรับฟัง รอคอยการรับฟังอย่างจริงจัง

๓. การสะท้อนคิด (reflection)

การสะท้อนคิด หมายถึง การให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรอง ทบทวน (reflective thinking) พิจารณาสິงต่างๆ อย่างรอบคอบมีเหตุผล ด้วยสติและปัญญา เป็นวิธีการทบทวนประสบการณ์จากการปฏิบัติของตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ การสร้างความรู้ การค้นพบจุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. การเรียนรู้ยุคใหม่ด้วยการนำนวัตกรรมมาใช้ในการโค้ช

นวัตกรรม (innovation) เป็นการนำความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิด แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการสื่อและเทคนิคต่างๆ ที่นำมาใช้ เพื่อเป็นตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้กระจ่างชัดเจนนยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมต้านทุจริต อาทิ ชุดการเรียนการสอน ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูปแบบสื่อผสม เกมส์ การ์ตูน นิทาน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

๕. การถอดบทเรียน (lesson - learned)

การถอดบทเรียน (lesson - learned) เป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น การถอดบทเรียนจึงเป็นการสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนออกมาเป็นบทเรียน และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมกระบวนการ ซึ่งผลที่ได้จากการถอดบทเรียน ทำให้ได้บทเรียนในรูปแบบชุดความรู้ที่เป็นรูปธรรม และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมกระบวนการอันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิดและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์มีพลังและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
๒. การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม
๓. การถอดบทเรียน (lesson - learned)

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

เอกสารประกอบการบรรยาย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูปแบบสื่อผสม เกมส์ การ์ตูนนิทาน ฯลฯ

การวัดและประเมินผล

๑. ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Pre & Post Test)
๒. ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม
๓. การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

การปรับตัวของโค้ชในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและฝึกกระแสปฏิบัติของสังคมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกันมา ดังนั้นโค้ชจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีความเข้มแข็งทางจิตใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งนี้หน่วยงานที่ผลิตโค้ชพึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนแก่โค้ช เพื่อลดความรู้สึกละอายใจจากความโดดเดี่ยวที่โค้ชได้รับ และสนับสนุนการทำงานของโค้ชให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
วิชาที่ ๑.๕ : เรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมพลังด้านทุจริต
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสร้างโค้ชที่มีความสามารถและทักษะในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการต้านทุจริตไปสู่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดค่านิยมด้านทุจริต **“ช่วยกันสร้างชุมชน/สังคมดีให้กับบ้านเมือง ส่งต่ออนาคตที่ดีให้ลูกหลานอย่างยั่งยืน”**

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างโค้ชด้านการรู้คิดด้านทุจริต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นโค้ชให้กับผู้เรียน โดยสามารถกระตุ้นการรู้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อตึงศักยภาพของผู้เรียน
๓. เพื่อเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

หลักการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมพลังด้านทุจริต คือ วิธีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง (authentic assessment) มีหลักการ ๔ ข้อ ดังนี้

- ๑) ใช้ผู้ประเมินหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้เรียน เพื่อน ตนเอง ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง
- ๒) ใช้วิธีการและเครื่องมือหลายๆ ชนิด เช่น การสังเกต การปฏิบัติจริง การทดสอบ
- ๓) วัดและประเมินหลายๆ ครั้ง ในช่วงเวลาการเรียนรู้ ได้แก่ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน ติดตามผล
- ๔) สะท้อนผลการประเมินสู่การปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ / กิจกรรมการอบรม

๑. การบรรยายให้ความรู้หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
๒. การยกตัวอย่างและวิเคราะห์กรณีศึกษา
๓. การทำกิจกรรมกลุ่ม
๔. การอภิปรายกลุ่ม
๕. การฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการบรรยาย
๒. สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์
๓. วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และปราชญ์ชาวบ้านผู้นำชุมชน

การวัดและประเมินผล

๑. ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Pre & Post Test)
๒. ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม
๓. การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

การปรับตัวของโค้ชในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและฝึกกระแสปฏิบัติของสังคมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกันมา ดังนั้นโค้ชจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีความเข้มแข็งทางจิตใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งนี้หน่วยงานที่ผลิตโค้ชพึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนแก่โค้ช เพื่อลดความรู้สึกของความโดดเดี่ยวที่โค้ชได้รับและสนับสนุนการทำงานของโค้ชให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(๕) ระยะเวลาหลักสูตร

๓ วัน ๒ คืน

(๖) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

เอกสารประกอบการบรรยาย สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้านผู้นำชุมชน ชุมชน ชุมชนศึกษา การเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จ รูปแบบสื่อผสม เกมส์ การ์ตูน นิทาน ฯลฯ

(๗) การวัดและประเมินผล

(๗.๑) ร้อยละผลการทดสอบและวัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ก่อนและหลังบทเรียน (Per & Post Test)

(๗.๒) ร้อยละของจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรม

(๗.๓) การผ่านการฝึกทดลองปฏิบัติการภาคสนาม

(๘) การทดลองใช้

(๘.๑) สำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคมและการพัฒนาเครือข่าย ได้นำไปใช้ในโครงการ STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๕ พ.ย. ๖๐ ณ โรงแรมเดอะ ทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร โดยเป็นการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ๒๗ จังหวัด ที่ต้องดำเนินโครงการ STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ซึ่งจะต้องจัดตั้งชมรม STRONG ขึ้นมา และคัดเลือกสมาชิกชมรมเพื่อเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการจัดทำกิจกรรมป้องกันการทุจริตและขยายผลภายในจังหวัด ผู้เข้าร่วมจำนวน ๗๒ คน

(๘.๒) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำธรรมนูญชมรมจิตพอเพียงต้านทุจริต แผนงานระยะยาว และแผนประจำปี ภายใต้โครงการ STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการป้องกันการทุจริตเชิงรุกด้วยการสร้างเสริมให้บุคคลและชุมชนมีจิตพอเพียงต้านทุจริตด้วยกรอบแนวคิด STRONG จนสามารถพัฒนาเป็นวัฒนธรรมต้านทุจริต เพื่อปลูกฝัง STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริตแก่ประชาชนในระดับจังหวัด ปรึฐานคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สร้างจิตสำนึกความอยุ่ในการกระทำการทุจริต และไม่ทนต่อการทุจริตแก่ประชาชนในระดับจังหวัด เพื่อป้องกันการทุจริตเชิงรุกผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และยกระดับการรับรู้การทุจริตของชุมชน สังคม และประเทศชาติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้มีกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น ๓๑๔ คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำภาค ๔ ภาค เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ๒๗ จังหวัด ที่ต้องดำเนินโครงการ STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และโค้ช STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต จาก ๒๗ จังหวัดๆ ละ ๑๐ คน

แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ไปใช้

๑) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (๑) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม
- (๒) บูรณาการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (๓) บูรณาการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระอื่นๆ
- (๔) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- (๕) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- (๖) บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน

โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาว่าจะดำเนินการในแนวทางใด

๒) หลักสูตรอุดมศึกษา

- (๑) จัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต
- (๒) จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ไปปรับ/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง
- (๓) จัดทำเป็นวิชาเลือก

๓) หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

- สอดแทรกในการฝึกอบรม
- (๑) ทหาร (หลักสูตรตามแนวทางรับราชการและหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้)
  - (๒) ตำรวจ (หลักสูตรฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และหลักสูตรฝึกอบรมอื่นๆ)

๔) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช. / บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

- (๑) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๒) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- (๓) บูรณาการกับหลักสูตรฝึกอบรมในระดับต่างๆ ของสำนักงาน ก.พ.

๕) หลักสูตรโค้ช

- (๑) ใช้ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไปขยายผลสร้างโค้ชให้กับสมาชิกชมรม STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต ในแต่ละจังหวัด
- (๒) ใช้ฝึกอบรมให้กับโค้ช STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- (๓) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐ

๖

เนื้อหาโดยสังเขป

(๖.๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. ทฤษฎี ความหมาย และรูปแบบของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (conflict of interest)

คำว่า conflict of Interest มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนตน” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือบางท่านแปลว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เรียกว่า Conflict of Interest นั้นก็มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงไม่ควรจะกระทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่องบางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อย หรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณาม ตำหนิ ตีฉิบ นินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคม

คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“ประโยชน์ส่วนตน (private interest) คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น”

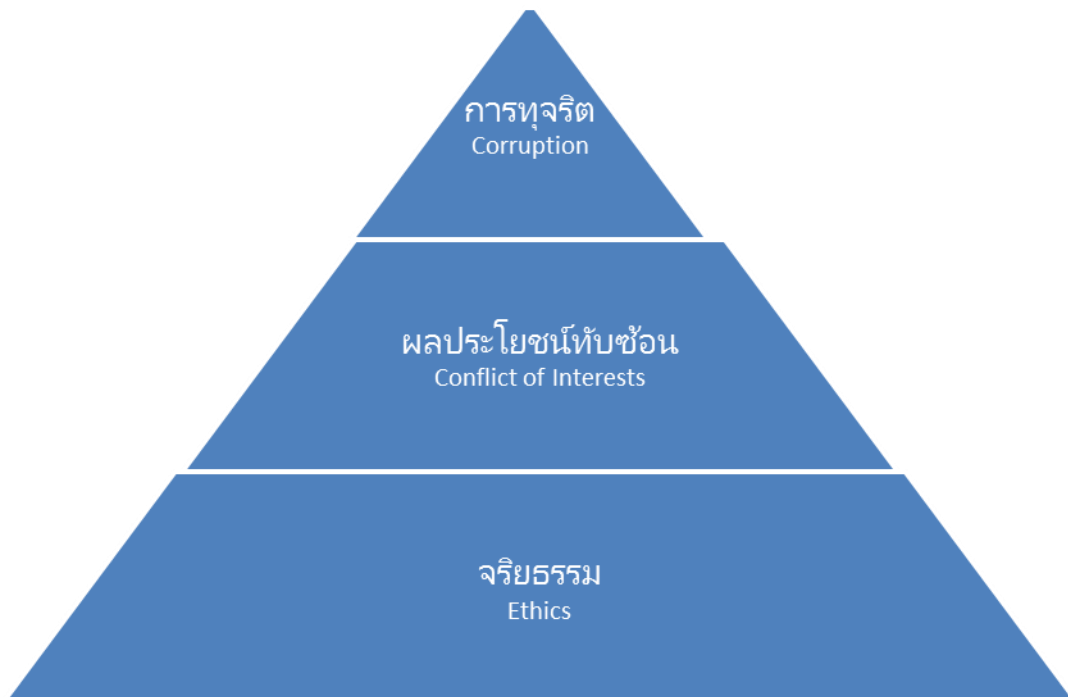
“ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (public interest) คือ การที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆ กันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชน จะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน”

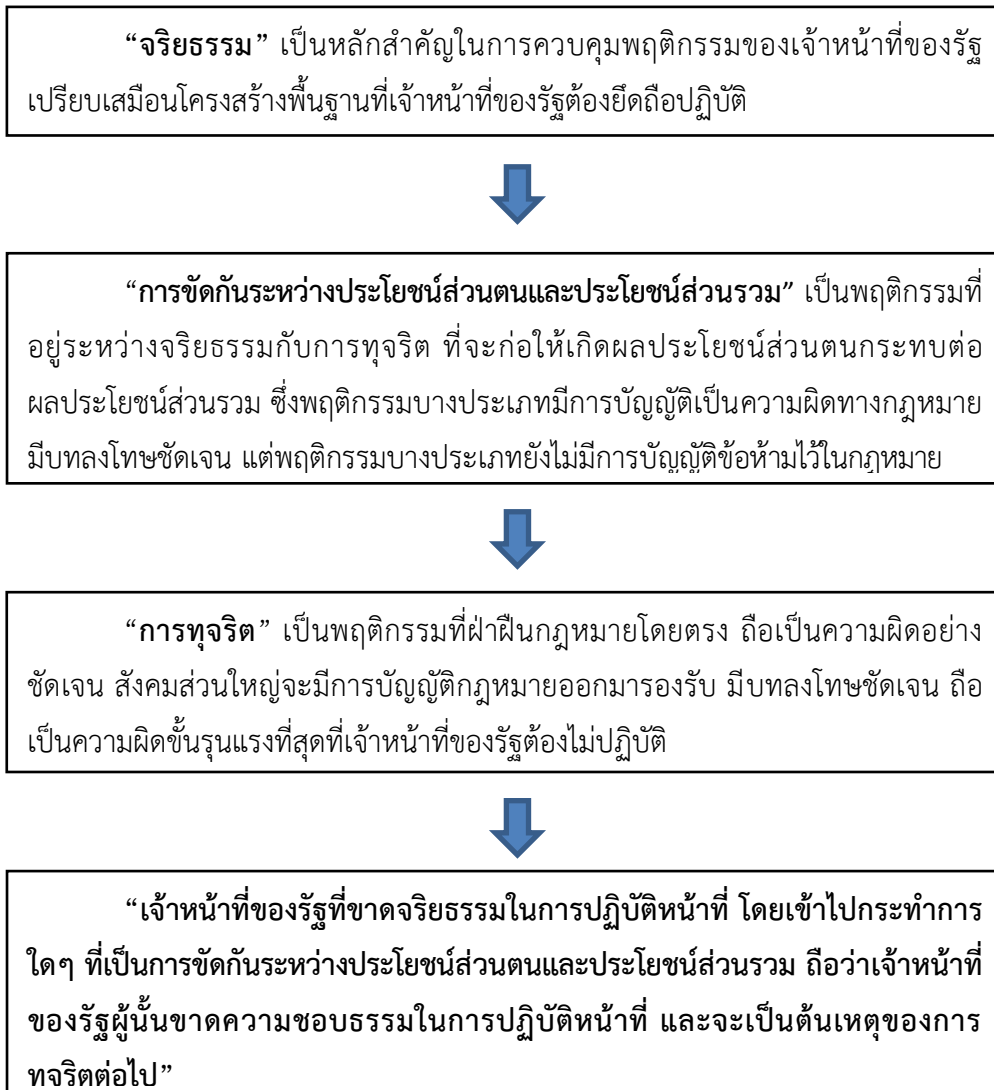
“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใดๆ หรือดำเนินการดังกล่าวนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง”

๒. ความสัมพันธ์ระหว่าง “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม” “จริยธรรม” และ “การทุจริต”

“จริยธรรม” เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดจริยธรรมด้วย

แต่ตรงกันข้าม การกระทำใดที่ฝ่าฝืนจริยธรรม อาจไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น มีพฤติกรรมส่วนตัวไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น

๓. รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมิได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะ
ในรูปแบบของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือ
ทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้ John Langford และ Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๗ รูปแบบ คือ

๓.๑ การรับผลประโยชน์ต่างๆ (accepting benefits) ซึ่งผลประโยชน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น
ทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะ
เดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่างๆ นั้น ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการ
ตามอำนาจหน้าที่

๓.๒ การทำธุรกิจกับตนเอง (self - dealing) หรือเป็นผู้สัญญา (contracts) เป็นการที่
เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด
โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเอง หรือเป็นของเครือญาติ สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้ง หรือ
เรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

๓.๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (post - employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้นหาประโยชน์จากหน่วยงานให้กับบริษัทและตนเอง

๓.๔ การทำงานพิเศษ (outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจ ที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

๓.๕ การรู้ข้อมูลภายใน (inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

๓.๖ การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว (using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

๓.๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (pork - barreling) เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....” ทำให้มีรูปแบบเพิ่มเติมจาก ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอีก ๒ กรณี คือ

๓.๘ การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ทำให้หน่วยงานของตนเข้าทำสัญญากับบริษัทของพี่น้องของตน

๓.๙ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้หยุดทำการตรวจสอบบริษัทของเครือญาติของตน

๔. ตัวอย่างการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมในรูปแบบต่างๆ

๔.๑ การรับผลประโยชน์ต่างๆ

๔.๑.๑ นายสุจริต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งในวันดังกล่าว นายรวย นายก อบต. แห่งหนึ่ง ได้มอบรางวัลจำนวนหนึ่งคู่ให้แก่ นายสุจริต เพื่อเป็นของที่ระลึก

๔.๑.๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทเอกชนรายนั้นชนะการประมูลรับงานโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

๔.๑.๓ การที่บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญเป็นทองคำมูลค่ามากกว่า ๑๐ บาท แก่เจ้าหน้าที่ในปีที่ผ่านมา และปีนี้เจ้าหน้าที่เร่งรัดคืนภาษีให้กับบริษัทนั้นเป็นกรณีพิเศษ โดยลัดคิวให้ก่อนบริษัทอื่นๆ เพราะคาดว่าจะได้รับของขวัญอีก

๔.๑.๔ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นคณะกรรมการของบริษัทเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ จากบริษัทเหล่านั้น ซึ่งมีผลต่อการให้คำวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะที่เป็นธรรมหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทผู้ให้เงินๆ

๔.๑.๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับชุดไม้กอล์ฟจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เมื่อต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเอกชนแห่งนั้น ก็ช่วยเหลือให้บริษัทนั้นได้รับสัมปทาน เนื่องจากรู้สึกว่าการตอบแทนที่เคยได้รับของขวัญมา

๔.๒ การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญา

๔.๒.๑ การที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง หรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่

๔.๒.๒ ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนาและดูงานกับบริษัท ซึ่งเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบริษัทที่ผู้บริหารมีหุ้นส่วนอยู่

๔.๒.๓ ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาจ้างบริษัทที่ภรรยาของตนเองเป็นเจ้าของมาเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงาน

๔.๒.๔ ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาให้หน่วยงานจัดซื้อที่ดินของตนเองในการสร้างสำนักงานแห่งใหม่

๔.๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ

๔.๓.๑ อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่งเพิ่งเกษียณอายุราชการไปทำงานเป็นที่ปรึกษาในบริษัทผลิตหรือขายยา โดยใช้ชื่อที่พลจากที่เคยดำรงตำแหน่งในโรงพยาบาลดังกล่าว ให้โรงพยาบาลชื้อยาจากบริษัทที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาอยู่

๔.๓.๒ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์และสุขภาพออกจากราชการไปทำงานในบริษัทผลิตหรือขายยา

๔.๓.๓ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกษียณแล้วใช้ชื่อที่พลที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ รับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่ตนเคยติดต่อประสานงาน โดยอ้างว่าจะได้ติดต่อกับหน่วยงานรัฐได้อย่างราบรื่น

๔.๓.๔ การว่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณมาทำงานในตำแหน่งเดิมที่หน่วยงานเดิมโดยไม่คุ้มค่ากับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๔.๔ การทำงานพิเศษ

๔.๔.๑ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ๖ สำนักงานสรรพากรจังหวัดในส่วนภูมิภาค ได้จัดตั้งบริษัทรับจ้างทำบัญชีและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับภาษีและมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยรับจ้างทำบัญชีและยื่นแบบแสดงรายการให้ผู้เสียภาษีในเขตจังหวัดที่รับราชการอยู่และจังหวัดใกล้เคียง กลับมีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้เสียภาษีให้เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง และรับเงินค่าภาษีอากรจากผู้เสียภาษีบางรายแล้ว มิได้นำไปยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีให้

๔.๔.๒ นิติกร ฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้าง สำนักงานสรรพากรจังหวัดในส่วนภูมิภาคหารายได้พิเศษโดยการเป็นตัวแทนขายประกันชีวิตของบริษัทเอกชน ได้อาศัยโอกาสที่ตนปฏิบัติหน้าที่เร่งรัดภาษีอากรค้างผู้ประกอบการรายหนึ่งหาประโยชน์ให้แก่ตนเองด้วยการขายประกันชีวิตให้แก่หุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ประกอบการดังกล่าว รวมทั้งพนักงานของผู้ประกอบการนั้นอีกหลายคน

๔.๔.๓ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้บริษัทเอกชนที่ว่าจ้างนั้นมีความน่าเชื่อถือมากกว่าบริษัทคู่แข่ง

๔.๔.๔ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอย่างเต็มที่ แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน

๔.๔.๕ การที่ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษา หรือเป็นผู้ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ

๔.๕ การรู้ข้อมูลภายใน

๔.๕.๑ นายช่าง ๕ แผนกชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้นำข้อมูลเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ ๔๗๐ MHZ และระบบบลดล็อกไปขายให้แก่ผู้อื่น จำนวน ๔๐ หมายเลข เพื่อนำไปปรับจูนเข้ากับโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่นำไปใช้รับจ้างให้บริการโทรศัพท์แก่บุคคลทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๗ และ มาตรา ๑๖๔ และมีความผิดวินัย ข้อบังคับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๔๔ และ ๔๖

๔.๕.๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบข้อมูลโครงการตัดถนนเข้าหมู่บ้าน จึงบอกให้ญาติพี่น้องไปซื้อที่ดินบริเวณโครงการดังกล่าว เพื่อขายให้กับราชการในราคาที่สูงขึ้น

๔.๕.๓ การที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการขอยุทธศาสตร์ (spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวางโครงข่ายโทรคมนาคม แล้วแจ้งข้อมูลให้กับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จัก เพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล

๔.๕.๔ เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานเปิดเผยหรือขายข้อมูลที่สำคัญของฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าให้แก่ผู้ประมูลรายอื่นที่ให้ผลประโยชน์ ทำให้ฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าเสียเปรียบ

๔.๖ การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๔.๖.๑ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต ด้วยการสั่งให้เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้พร้อมผ้าปกคลุมเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ เครื่องเล่นวิดีโอ กล้องถ่ายรูป และผ้าเต็นท์ นำไปใช้ในงานมงคลสมรสของบุตรสาว รวมทั้งรถยนต์ รถตู้ส่วนกลาง เพื่อใช้รับส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี และขนย้ายอุปกรณ์ทั้งที่บ้านพักและ งานฉลองมงคลสมรสที่โรงแรม ซึ่งล้วนเป็นทรัพย์สินของทางราชการ การกระทำของจำเลยนับเป็นการใช้อำนาจโดยทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตนอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ

๔.๖.๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีหน้าที่ขับรถยนต์ของส่วนราชการ นำน้ำมัน ในรถยนต์ไปขาย และนำเงินมาไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทำให้ส่วนราชการต้องเสียงบประมาณ เพื่อซื้อน้ำมันรถมากกว่าที่ควรจะเป็น พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการทุจริต เป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา

๔.๖.๓ การที่เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้มีอำนาจอนุมัติให้ใช้รถราชการหรือการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงนำรถยนต์ของส่วนราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว

๖.๔ การที่เจ้าหน้าที่รัฐนำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ที่บ้าน หรือใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อบุคคลส่วนตน หรือนำรถส่วนตนมาล้างที่หน่วยงาน

๔.๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

๔.๗.๑ นายองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งร่วมกับพวก แก๊วเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการปรับปรุงและซ่อมแซมถนนคนเดินใหม่ ในตำบลที่ตนมีฐานเสียงโดยไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภาฯ และตรวจรับงานทั้งที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบรายการที่กำหนด รวมทั้งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จได้ติดป้ายชื่อของตนและพวก การกระทำดังกล่าวมีมูลเป็นการกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ มีมูลความผิดทั้งทางวินัยอย่างร้ายแรงและทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

๔.๗.๒ การที่นักการเมืองในจังหวัด ขอเพิ่มงบประมาณเพื่อนำโครงการตัดถนน สร้างสะพานลงในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองเป็นชื่อสะพาน

๔.๗.๓ การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง

๔.๘ การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติ

พนักงานสอบสวนละเว้นไม่นำบันทึกการจับกุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม ทำขึ้นในวันเกิดเหตุรวมเข้าสำนวน แต่กลับเปลี่ยนบันทึกและแก้ไขข้อหาในบันทึกการจับกุม เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาซึ่งเป็นญาติของตนให้รับโทษน้อยลง คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมูลความผิดทางอาญาและทางวินัยอย่างร้ายแรง

๔.๙ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐอื่น

๔.๙.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร เข้าแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบ และกฎหมายหรือฝ่าฝืนจริยธรรม

๔.๙.๒ นายเอ เป็นหัวหน้าส่วนราชการแห่งหนึ่งในจังหวัด รู้จักสนิทสนมกับ นายบี หัวหน้าส่วนราชการอีกแห่งหนึ่ง นายเอ จึงใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวฝากลูกชาย คือ นายซี เข้ารับราชการภายใต้สังกัดของนายบี

๕. วิธีคิดแบบฐาน ๑๐ (Analog Thinking) / ฐาน ๒ (Digital Thinking)

แนวทางการแก้ปัญหาการทุจริตอย่างยิ่งย่น ต้องเริ่มต้นแก้ไขที่ตัวบุคคล โดยการปรับเปลี่ยนระบบการคิดของคนในสังคมแยกแยะให้ได้ว่า...

“เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนตน...เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม”

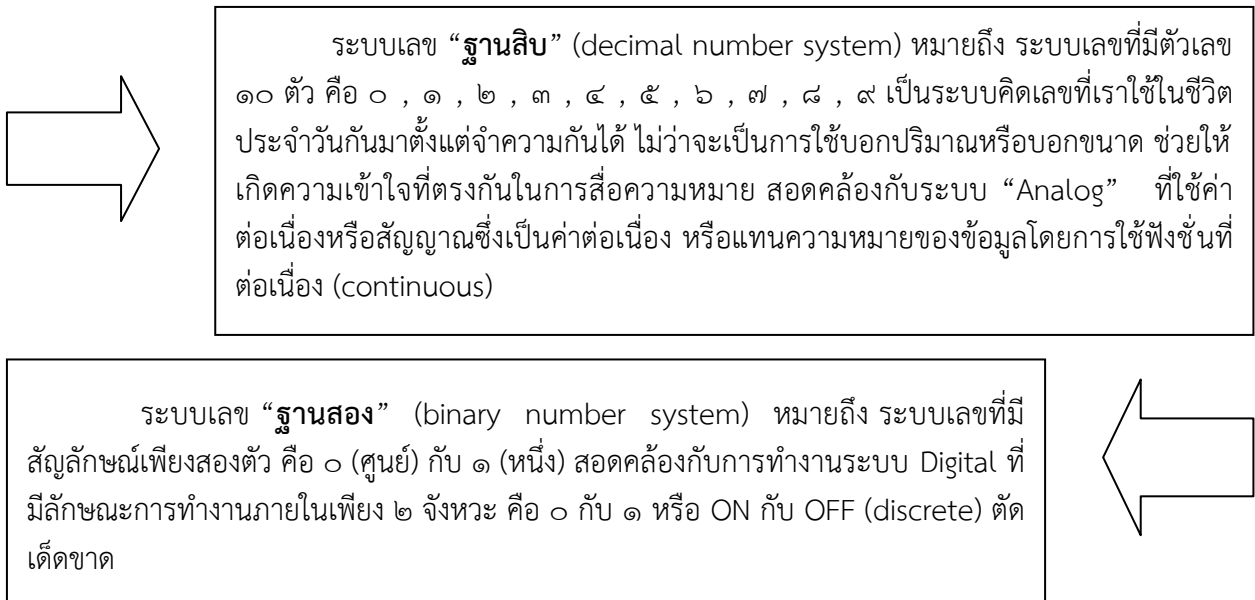
ต้องแยกออกจากกันให้ได้ชัดเจน ไม่นำมาปะปนกัน ไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน ไม่เอาผลประโยชน์ส่วนรวมมาทดแทนบุญคุณส่วนตน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องเหนือกว่าประโยชน์ส่วนรวม กรณีเกิดผลประโยชน์ขัดกันต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องกระทำการหรือใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของส่วนรวม หากปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจแล้ว ย่อมต้องเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interests) ขึ้นแน่นอน และความเสียหายก็จะตกอยู่กับประชาชนและประเทศชาติ นั่นเอง

ระบบคิดที่จะกล่าวต่อไป... เป็นการนำมาประยุกต์ใช้และเปรียบเทียบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำไปเป็น “หลักคิด” ในการปฏิบัติงานให้สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างเด็ดขาด คือ

“ระบบคิด ฐานสิบ (Analog)”
กับ
“ระบบคิด ฐานสอง (Digital)”

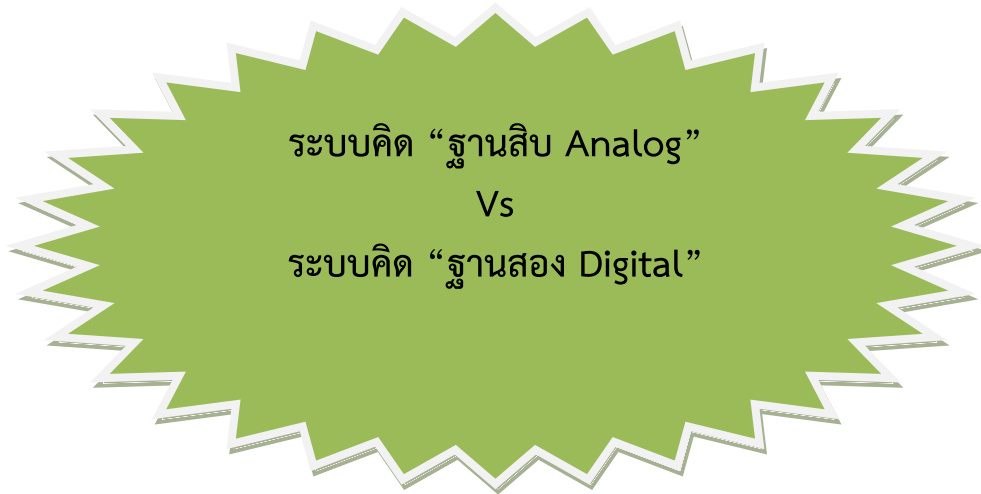
ทำไม จึงใช้ระบบเลขฐานสิบ (Analog) และระบบเลขฐานสอง (Digital) มาใช้แยกแยะการแก้อุจริต
เรามาทำความเข้าใจในระบบ... ฐานสิบ (Analog), ฐานสอง (Digital) กันเถอะ

จากที่กล่าวมา... เมื่อนำระบบเลข “ฐานสิบ Analog” และ ระบบเลข “ฐานสอง Digital” มาปรับใช้เป็นแนวคิด คือ ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” และ ระบบคิด “ฐานสอง Digital” จะเห็นได้ว่า...

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลาย ซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ ต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

ระบบคิด “ฐานสอง Digital” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ทำไม่ได้, ประโยชน์ส่วนตน กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันอย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่ยังแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตนออกจากกันไม่ได้ นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เครือญาติ หรือพวกพ้อง เห็นกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตนออกจากกัน แยกออกอย่างชัดเจนว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนตน เครือญาติ และพวกพ้อง ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ก็จะยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

๖. กรณีตัวอย่างระบบคิดเพื่อแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ตัวอย่างระบบคิดฐานสิบ & ระบบคิดฐานสอง

คิดแบบไหน ? ...ไม่ทุจริต

คิดได้

- คิดก่อนทำ (ก่อนกระทำการทุจริต)
- คิดถึงผลเสียผลกระทบต่อประเทศชาติ (ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประเทศในทุกๆ ด้าน)
- คิดถึงผู้ได้รับบทลงโทษจากการทุจริต (เอามาเป็นบทเรียน)
- คิดถึงผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง (จะต้องอยู่กับความเสี่ยงที่จะถูกร้องเรียน ถูกลงโทษไล่ออกและติดคุก)
- คิดถึงคนรอบข้าง (เสื่อมเสียต่อครอบครัวและวงศ์ตระกูล)
- คิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ

คิดดี

- คิดแบบพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่เบียดเบียนประเทศชาติ
- คิดอย่างรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ
- คิดตามคุณธรรม ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

คิดเป็น

- คิดแยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันอย่างชัดเจน
- คิดแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่ กับ เรื่องส่วนตัวออกจากกัน
- คิดที่จะไม่นำประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันมากำว่่ากัน
- คิดที่จะไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน
- คิดที่จะไม่เอาผลประโยชน์ส่วนรวมมาตอบแทนบุญคุณส่วนตน
- คิดเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เครือญาติ และพวกพ้อง
- **คิดฐานสองและตั้งฐานสิบ**

บรรณานุกรม

- ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
  - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
    - คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
    - คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
    - คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
    - คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
    - คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน กรมสรรพากร
    - หนังสือชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ช.
    - กำชัยจงจักรพันธ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐ พ.ร.บ. ป.ป.ช.” จัดพิมพ์และเผยแพร่โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
    - สุทธินันท์ สาริมาน. การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามดำเนินกิจการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
    - สุวรรณมาตุลยวคินพงศ์ และคณะ. (๒๕๕๖). รายงานผลการวิจัยเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (www.nacc.go.th)

(๖.๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

๑. การทุจริต

ปัญหาการทุจริต เป็นปัญหาที่สำคัญทั้งของประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ปัญหาการทุจริตจะทำให้เกิดความเสื่อมในด้านต่างๆ เกิดขึ้น ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และนับวันปัญหาดังกล่าวก็จะรุนแรงมากขึ้น และมีรูปแบบการทุจริตที่ซับซ้อน ยากแก่การตรวจสอบมากขึ้น จากเดิมที่กระทำเพียงสองฝ่าย ปัจจุบันการทุจริตจะกระทำกันหลายฝ่าย ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชน โดยประกอบด้วยสองส่วนใหญ่ๆ คือ ผู้ให้ผลประโยชน์กับผู้รับผลประโยชน์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายนี้จะมีผลประโยชน์ร่วมกัน ทราบไตที่ผลประโยชน์สมเหตุสมผลต่อกัน ก็จะนำไปสู่ปัญหาการทุจริตได้ บางครั้งผู้รับผลประโยชน์ก็เป็นผู้ให้ประโยชน์ได้เช่นกัน โดยผู้รับผลประโยชน์และผู้ให้ผลประโยชน์ คือ

๑. **ผู้รับผลประโยชน์** จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ หน้าที่ในการกระทำ การดำเนินการต่างๆ และรับประโยชน์จะเป็นไปในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การเรียกรับประโยชน์โดยตรง การกำหนดระเบียบหรือคุณสมบัติที่เอื้อต่อตนเองและพวกพ้อง

๒. **ผู้ให้ผลประโยชน์** เช่น ภาคเอกชน โดยการเสนอผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น เงิน สิทธิพิเศษอื่นๆ เพื่อจูงใจให้นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบหรือผิดกฎหมาย เป็นต้น

๑.๑ ทุจริต คืออะไร

คำว่าทุจริต มีการให้ความหมายได้มากมาย หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าจะมีการให้ความหมายดังกล่าวไว้ว่าอย่างไร โดยที่คำว่าทุจริตนั้น จะมีการให้ความหมายโดยหน่วยงานของรัฐ หรือการให้ความหมายโดยกฎหมายซึ่งไม่ว่าจะเป็นการให้ความหมายจากแหล่งใด เนื้อหาสำคัญของคำว่าทุจริตก็ยังคงมีความหมายที่สอดคล้องกันอยู่ นั่นคือ การทุจริตเป็นสิ่งที่ผิด มีการแสวงหาหรือเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว ทั้งๆ ที่ตนเองไม่ได้มีสิทธิในสิ่งๆ นั้น การยึดถือเอามาดังกล่าวจึงถือเป็นสิ่งที่ผิด ทั้งในแง่ของกฎหมายและศีลธรรม

ในแง่ของกฎหมายนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงความหมายของการทุจริตไว้หลักๆ ในกฎหมาย ๒ ฉบับ คือ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) “โดยทุจริต” หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔ คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

นอกจากนี้ คำว่าทุจริต ยังได้มีการบัญญัติให้ความหมายเอาไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยระบุไว้ว่าทุจริต หมายถึง “ความประพฤติชั่ว คดโกง น้อโกง”

ในคำภาษาอังกฤษ คำว่าทุจริตจะตรงกับคำว่า Corruption (คอร์รัปชัน) โดยในประเทศไทยมักมีการกล่าวถึงคำว่าคอร์รัปชันมากกว่าการใช้คำว่าทุจริต โดยการทุจริตนี้สามารถใช้ได้กับทุกที่ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานของเอกชน หากเกิดกรณีการยึดเอา ถือเอาซึ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่คำนึงถึงว่าสิ่งๆ นั้นเป็นของของตนเอง หรือเป็นสิทธิที่ตนเองควรจะได้มาหรือไม่แล้วนั้น ก็จะเรียกได้ว่าเป็นการทุจริต เช่น การทุจริตในการเบิกจ่ายเงิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน การกระทำเช่นนี้ก็ถือเป็นทุจริต

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคอร์รัปชันมิได้เกิดเฉพาะในวงราชการเท่านั้น ดังนั้น ในอีกมุมหนึ่ง คอร์รัปชัน จึงต้องหมายรวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเอกชน ในรูปของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทน แก่พนักงานการเมืองหรือข้าราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองอยากได้ในรูปแบบของการประมูล การสัมปทาน เป็นต้น รูปแบบเหล่านี้จะสามารถสร้างกำไรให้แก่ภาคเอกชนเป็นจำนวนมากหากภาคเอกชนสามารถเข้ามา ดำเนินงานได้ รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความต้องการทรัพย์สิน ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับ ตามปกติ เมื่อเหตุผลของทั้งสองฝ่ายสามารถบรรจบหากันได้ การทุจริตก็เกิดขึ้นได้

จากนิยามของการทุจริตคอร์รัปชันไม่เพียงแต่จะกินความถึงการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในภาคเอกชนอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าว ได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันคือ การทุจริต และการประพฤติมิชอบของข้าราชการ

ดังนั้น การทุจริต คือ การคดโกง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต การกระทำที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความได้เปรียบ ในการแข่งขัน การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือให้ได้รับสิ่งตอบแทน การให้หรือการรับ สินบน การกำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์แก่ตนหรือพวกพ้องรวมถึงการทุจริตเชิงนโยบาย

๑.๒ รูปแบบการทุจริต

รูปแบบการทุจริตที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้ ๓ ลักษณะ คือ แบ่งตามผู้ที่เกี่ยวข้อง แบ่งตามกระบวนการ ที่ใช้ และแบ่งตามลักษณะรูปธรรม ดังนี้คือ

๑) แบ่งตามผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นรูปแบบการทุจริตในเรื่องของอำนาจและความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ระหว่างผู้ที่ให้การอุปถัมภ์ (ผู้ให้การช่วยเหลือ) กับผู้ถูกอุปถัมภ์ (ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ) โดยในกระบวนการการ ทุจริตจะมี ๒ ประเภทคือ

(๑) การทุจริตโดยข้าราชการ หมายถึง การกระทำที่มีการใช้หน่วยงานราชการเพื่อมุ่งแสวงหา ผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นๆ มากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของสังคมหรือประเทศ โดยลักษณะ ของการทุจริตโดยข้าราชการสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทย่อย ดังนี้

ก) การคอร์รัปชันตามน้ำ (corruption without theft) จะปรากฏขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการ สินบนโดยให้มีการจ่ายตามช่องทางปกติของทางราชการ แต่ให้เพิ่มสินบนรวมเข้าไว้กับการจ่ายค่าบริการของ หน่วยงานนั้นๆ โดยที่เงินค่าบริการปกติที่หน่วยงานนั้นจะต้องได้รับก็ยังคงได้รับต่อไป

ข) การคอร์รัปชันทวนน้ำ (corruption with theft) เป็นการคอร์รัปชันในลักษณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเรียกร้อยเงินจากผู้ขอรับบริการโดยตรง โดยที่หน่วยงานนั้นไม่ได้มีการเรียกเก็บเงินค่าบริการแต่อย่างใด

(๒) การทุจริตโดยนักการเมือง (political corruption) เป็นการใช้นักการเมืองของทางราชการโดย บรรดานักการเมืองเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในทางการเงินมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของสังคมหรือประเทศ เช่นเดียวกัน โดยรูปแบบหรือวิธีการทั่วไปจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการทุจริตโดยข้าราชการ แต่จะเป็นในระดับที่ สูงกว่า เช่น การทุจริตในการประมูลโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ และมีการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์ต่างๆ จากภาคเอกชน เป็นต้น

๒) แบ่งตามกระบวนการที่ใช้ มี ๒ ประเภทคือ (๑) เกิดจากการใช้อำนาจในการกำหนด กฎ กติกาพื้นฐาน เช่น การออกกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อกลุ่มธุรกิจของตนหรือพวกพ้อง และ (๒) เกิด จากการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากกฎ และระเบียบที่ตนร่างอยู่ ซึ่งมักเกิดจากความไม่ชัดเจนของ กฎและระเบียบเหล่านั้นที่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ความคิดเห็นของตนได้ และการใช้ความคิดเห็นนั้นนี้อาจไม่ ถูกต้องหากมีการใช้ไปในทางที่ผิดหรือไม่ยุติธรรมได้

๓) แบ่งตามลักษณะรูปธรรม มีทั้งหมด ๔ รูปแบบคือ

(๑) คอร์รัปชันจากการจัดซื้อจัดหา (Procurement Corruption) เช่น การจัดซื้อสิ่งของ ในหน่วยงาน โดยมีการคิดราคาเพิ่มหรือลดคุณสมบัติแต่กำหนดราคาซื้อไว้เท่าเดิม

(๒) คอร์รัปชันจากการให้สัมปทานและสิทธิพิเศษ (Concessionaire Corruption) เช่น การให้ เอกชนรายใดรายหนึ่งเข้ามามีสิทธิในการจัดทำสัมปทานเป็นกรณีพิเศษต่างกับเอกชนรายอื่น

(๓) คอร์รัปชันจากการขายสาธารณสมบัติ (Privatization Corruption) เช่น การขายกิจการของ รัฐวิสาหกิจ หรือการยกเอาที่ดิน ทรัพย์สินไปเป็นสิทธิการครอบครองของต่างชาติ เป็นต้น

(๔) คอร์รัปชันจากการกำกับดูแล (Regulatory Corruption) เช่น การกำกับดูแลในหน่วยงานแล้ว ทำการทุจริตต่างๆ เป็นต้น

๑.๓ สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต

จากการศึกษาวิจัยโครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทยของ เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ ได้ ระบุ เงื่อนไข/สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอาจมาจากสาเหตุภายในหรือสาเหตุภายนอก ดังนี้

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมส่วนตัวของข้าราชการบางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จัก พอ ความเคยชินของข้าราชการที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “เงินใต้โต๊ะ” จากผู้มาติดต่อ ราชการ ขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

(๒) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

๑) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของข้าราชการน้อยหรือต่ำมากไม่ได้สัดส่วนกับการครองชีพที่ สูงขึ้น การเติบโตของระบบทุนนิยมที่เน้นการบริโภค สร้างนิสัยการอยากได้ อยากมี เมื่อรายได้ไม่เพียงพอก็ต้อง หาทางใช้อำนาจไปทุจริต

๒) ด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมของสังคมที่ยกย่องคนมีเงิน คนร่ำรวย และไม่สนใจว่าเงินนั้นได้มา อย่างไร เกิดลัทธิเอาอย่าง อยากได้สิ่งที่คนรวยมี เมื่อเงินเดือนของตนไม่เพียงพอ ก็หาโดยวิธีมิชอบ

๓) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การนิยมจ่ายเงินของนักธุรกิจให้กับข้าราชการที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว หรือการบริการที่ดีกว่าด้วยการลดต้นทุนที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ

๔) ด้านการเมือง ได้แก่ การทุจริตของข้าราชการแยกไม่ออกจากราชการเมือง การร่วมมือของคน สองกลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ในประเด็นการใช้จ่ายเงินการหารายได้และการตัดสินใจพิจารณาโครงการของรัฐ

๕) ด้านระบบราชการ ได้แก่

- ความบกพร่องในการบริหารงานเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต
- การใช้ดุลพินิจมากและการผูกขาดอำนาจจะทำให้อัตราการทุจริตในหน่วยงานสูง
- การที่ขั้นตอนของระเบียบราชการมีมากเกินไป ทำให้ผู้ที่ไปติดต่อต้องเสียเวลามาก จึงเกิดการสมยอมกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

- การตกอยู่ใต้อาณัติและอิทธิพลของผู้ทุจริตมีทางเป็นไปได้ที่ผู้นั้นจะทำการ ทุจริตด้วย

- การรวมอำนาจ ระบบราชการมีลักษณะที่รวมศูนย์ ทำให้ไม่มีระบบตรวจสอบที่เป็น จริงและมีประสิทธิภาพ

- ตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะอำนาจต่อการกระทำผิด เช่น อำนาจในการอนุญาต การอนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ประกอบการเอกชนมักจะยอมเสียเงินติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความสะดวกและ รวดเร็ว

๖) กฎหมายและระเบียบ ได้แก่

- กฎหมายหลายฉบับที่ใช้อยู่ยังมี “ช่องโหว่” ที่ทำให้เกิดการทุจริตที่ดำรงอยู่ได้
- การทุจริตไม่ได้เป็นอาชญากรรมให้คู่กรณีทั้งสองฝ่าย หาพยานหลักฐานได้ยาก ยิ่งกว่านั้น คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมักไม่ค่อยมีฝ่ายใดยอมเปิดเผยออกมา และถ้าหากมีฝ่ายใดต้องการที่จะเปิดเผยความจริงในเรื่องนี้ กฎหมายหมิ่นประมาทก็ยับยั้งเอาไว้ อีกทั้งกฎหมายของทุกประเทศเอาผิดกับบุคคลผู้ให้สินบนเท่าๆ กับผู้รับสินบน จึงไม่ค่อยมีผู้ให้สินบนรายใดกล้าดำเนินคดีกับผู้รับสินบน
- ราษฎรที่รู้เห็นการทุจริตก็เป็นโจทก์ฟ้องร้องมิได้เนื่องจากไม่ใช่ผู้เสียหาย ยิ่งกว่านั้น กระบวนการพิจารณาพิพากษายังยุ่งยากซับซ้อนจนกลายเป็นผลดีแก่ผู้ทุจริต
- ขั้นตอนทางกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติยุ่งยาก ซับซ้อน มีขั้นตอนมาก ทำให้เกิดช่องทางให้ข้าราชการหาประโยชน์ได้

๗) การตรวจสอบ ได้แก่

- ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็ง ทำให้กระบวนการต่อต้านการทุจริตจากฝ่ายประชาชนไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร
- การขาดการควบคุมตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือกำกับดูแลอย่างจริงจัง

๘) สาเหตุอื่นๆ

- อิทธิพลของภรรยาหรือผู้หญิง เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดสามีอันเป็นตัวการสำคัญ ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการทุจริตเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว
- การพนัน ทำให้ข้าราชการที่เสียพนันมีแนวโน้มจะทุจริตมากขึ้น

๑.๔ ระดับการทุจริตในประเทศไทย

๑) การทุจริตระดับชาติ เป็นรูปแบบการทุจริตของนักการเมืองที่ใช้อำนาจในการบริหารราชการ รวมถึงอำนาจนิติบัญญัติ เป็นเครื่องมือในการออกกฎหมาย แก้ไขกฎหมาย การออกนโยบายต่างๆ โดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย

๒) การทุจริตในระดับท้องถิ่น การบริหารราชการในรูปแบบท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจเพื่อให้บริการต่างๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น แต่การดำเนินการในรูปแบบของท้องถิ่นก็ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตเป็นจำนวนมาก ผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นนักการเมืองที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น หรือนักธุรกิจที่ปรับบทบาทตนเองมาเป็นนักการเมือง และเมื่อเป็นนักการเมือง เป็นผู้บริหารท้องถิ่นแล้วก็เปิดโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้องได้

ระดับการทุจริตในประเทศไทยที่แบ่งออกเป็นระดับชาติและระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่มักจะมีรูปแบบการทุจริตที่คล้ายกัน เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การประมูล การซื้อขายตำแหน่ง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่มีข่าวจำนวนมากเกี่ยวกับผู้บริหารท้องถิ่นเรียกรับผลประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง หรือเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น โดยการทุจริตที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ใช่การทุจริตที่เป็นตัวเงินให้เห็นได้ชัดเจนเท่าใด แต่จะแฝงตัวอยู่ในรูปแบบต่างๆ หากไม่พิจารณาให้ดีแล้วอาจมองได้ว่าการกระทำดังกล่าวไม่ใช่การทุจริต แต่แท้จริงแล้วการกระทำนั้นเป็นการทุจริตอย่างหนึ่ง และร้ายแรงมากพอที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม ประเทศชาติได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งผู้บังคับบัญชาให้คะแนนประเมินพิเศษแก่ลูกน้องที่ตนเองชอบ ทำให้ได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่าความเป็นจริงที่บุคคลนั้นควรจะได้รับ เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดทางวินัย ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีบทบาทบัญญัติเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนให้ยึดถือปฏิบัติอยู่แล้ว

๑.๕ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

การทุจริตที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ หากประเทศได้มีการทุจริตน้อยจะส่งผลให้ประเทศนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดี นักลงทุนมีความต้องการที่จะมาลงทุนในประเทศ ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่หากมีการทุจริตเป็นจำนวนมากนักธุรกิจย่อมไม่กล้าที่จะลงทุนในประเทศนั้นๆ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจที่มากกว่าปกติ แต่หากสามารถดำเนินธุรกิจดังกล่าวได้ผลที่เกิดขึ้นย่อมตกแก่ผู้บริโภคที่จะต้องซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาสูง หรืออีกกรณีหนึ่งคือการใช้สินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงได้มีการวัดและจัดอันดับประเทศต่างๆ เพื่อบ่งบอกถึงสถานการณ์การทุจริต ซึ่งการทุจริตที่ผ่านมา นอกจากจะพบเห็นข่าวการทุจริตด้วยตนเอง และผ่านสื่อต่างๆ แล้ว ยังมีตัวชี้วัดที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ คือ ตัวชี้วัดขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้จัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันประจำปี ๒๕๖๐ พบว่า ประเทศไทยได้ ๓๗ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๙๖ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก หากเทียบกับปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยได้คะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ลำดับที่ ๑๐๑ เท่ากับว่าประเทศไทย มีคะแนนความโปร่งใสดีขึ้น แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังมีการทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูงซึ่งสมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยคะแนนของประเทศไทยมีดังตารางนี้

ตารางที่ ๑ แสดงภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๐

ปี พ.ศ.	คะแนน	อันดับ	จำนวนประเทศ
๒๕๔๗	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๔	๑๔๖
๒๕๔๘	๓.๘๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๕๙	๑๕๙
๒๕๔๙	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๓	๑๖๓
๒๕๕๐	๓.๓๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๗๙
๒๕๕๑	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๐
๒๕๕๒	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๘๐
๒๕๕๓	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๗๘	๑๗๘
๒๕๕๔	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๓
๒๕๕๕	๓๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๘	๑๗๖
๒๕๕๖	๓๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๒	๑๗๗
๒๕๕๗	๓๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๕	๑๗๕
๒๕๕๘	๓๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๗๖	๑๖๘
๒๕๕๙	๓๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๑	๑๗๖
๒๕๖๐	๓๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๙๖	๑๘๐

และเมื่อจัดอันดับประเทศในกลุ่มอาเซียน จำนวน ๑๐ ประเทศ เพื่อเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศสิงคโปร์ยังคงอันดับหนึ่งในกลุ่มอาเซียนเช่นเดียวกับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ ๒ แสดงภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ในภูมิภาคอาเซียน

อันดับในอาเซียน	ประเทศ	คะแนนปี ๒๕๖๐	คะแนนปี ๒๕๕๙	คะแนนปี ๒๕๕๘
๑	สิงคโปร์	๘๔	๘๔	๘๕
๒	บรูไน	๖๒	๕๘	-
๓	มาเลเซีย	๔๗	๔๙	๕๐
๔	อินโดนีเซีย	๓๗	๓๗	๓๖
๕	ไทย	๓๗	๓๕	๓๘
๖	เวียดนาม	๓๕	๓๓	๓๑
๗	ฟิลิปปินส์	๓๔	๓๕	๓๕
๘	พม่า	๓๐	๒๘	๒๒
๙	ลาว	๒๙	๓๐	๒๖
๑๐	กัมพูชา	๒๑	๒๑	๒๑

ในการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตที่ผ่านมา จะถูกประเมินจากแหล่งข้อมูล ๙ แหล่ง ครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การจัดการของรัฐบาล ความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้การทุจริต ประสิทธิภาพของภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงานและการวัดด้านความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ โดยวัดจากความคิดเห็นของประชาชนว่าประเทศนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน เช่น การมีส่วนร่วม ความเป็นเอกฉันท์ การเลือกตั้ง ความเท่าเทียม ความเป็นเสรี โดยทั้งหมดนี้จะใช้รูปแบบของการสอบถามจากนักลงทุนชาวต่างชาติที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศ

๒. ความอายต่อการทุจริต

แนวคิดเกี่ยวกับความอายต่อการทุจริต

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่าละอาย หมายถึง การรู้สึกอายที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูก ไม่ควร เช่น ละอายที่จะทำผิด ละอายใจ

ความละอาย เป็นความละอายและความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะกระทำ ทำให้ตนเองไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือมีความละอายใจ ละอายต่อการทำผิด

ลักษณะของความอายต่อการทุจริต

ลักษณะของความอายสามารถแบ่งได้ ๒ ระดับ คือ ความอายระดับต้น หมายถึง ความอายไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด เนื่องจากกลัวว่าเมื่อตนเองได้ทำลงไปแล้วจะมีคนรับรู้ หากถูกจับได้จะได้รับการลงโทษหรือได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป จึงไม่กล้าที่จะกระทำผิด และในระดับที่สองเป็นระดับที่สูง คือ แม้ว่าจะไม่มีใครรับรู้หรือเห็นในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป ก็ไม่กล้าที่จะทำผิด เพราะนอกจากตนเองจะได้รับผลกระทบแล้ว ครอบครัว สังคมก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย ทั้งชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวก็จะเสื่อมเสีย บางครั้งการทุจริตบางเรื่องเป็นสิ่งที่เล็กๆ น้อยๆ เช่น การลอกข้อสอบ อาจจะไม่มีการใส่ใจหรือสังเกตเห็น แต่หากเป็นความอายขั้นสูงแล้ว บุคคลนั้นก็เลยจะไม่กล้าทำ

๓. ความไม่ทนต่อการทุจริต

๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความไม่ทนต่อการทุจริต

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า ทน หมายถึง การอดกลั้นได้ ทานอยู่ได้ เช่น ทนด่า ทนทุกข์ ทนหนาว ไม่แตกหักหรือบอบสลายง่าย

ความอดทน คือ การรู้จักรอคอยและคาดหวัง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่นคง แน่วแน่ต่อสิ่งที่รอคอย หรือสิ่งที่จูงใจให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี

ไม่ทน หมายถึง ไม่อดกลั้น ไม่อดทน ไม่ยอม

ดังนั้น ความไม่ทน หมายถึง การแสดงออกต่อการกระทำที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือสังคม ในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ ทั้งในรูปแบบของ กิริยาท่าทางหรือคำพูด

ความไม่ทนต่อการทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การแฉงคิ้วเพื่อซื้อของ การแฉงคิ้วเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกแฉงคิ้วจึงต้องแสดงออกให้ผู้ที่แฉงคิ้วรับรู้ว่าคุณเองไม่พอใจ โดยแสดงกิริยาหรือบอกกล่าวให้ทราบ เพื่อให้ผู้ที่แฉงคิ้วยอมที่จะต่อท้ายแถว กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกแฉงคิ้ว ไม่ทนต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และหากผู้ที่แฉงคิ้วไปต่อแถวก็จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีความละเอียดต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ความไม่ทนต่อการทุจริต บุคคลจะมีความไม่ทนต่อการทุจริตมาก – น้อย เพียงใด ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ แล้วมีพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งการแสดงกิริยาหรือการกระทำจะมีหลายระดับ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การประกาศให้สาธารณชนรับรู้ การแจ้งเบาะแส การร้องทุกข์กล่าวโทษ การชุมนุมประท้วงซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่รุนแรงที่สุด เนื่องจากมีการรวมตัวของคนจำนวนมาก และสร้างความเสียหายอย่างมากเช่นกัน

ความไม่ทนของคุณคนต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ส่งผลในทางไม่ดีต่อตนเองโดยตรง สามารถพบเห็นได้ง่าย ซึ่งปกติแล้วทุกคนมักจะไม่นทนต่อสภาวะสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีและส่งผลกระทบต่อตนเองแล้ว มักจะแสดงปฏิกิริยาออกมา แต่การที่บุคคลจะไม่ทนต่อการทุจริตและแสดงปฏิกิริยาออกมานั้นอาจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มยอมรับการทุจริต เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือให้งานสามารถดำเนินต่อไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งการยอมรับการทุจริตในสังคมไม่เว้นแม้แต่เด็กและเยาวชน และมองว่าการทุจริตเป็นเรื่องไกลตัวและไม่มีผลกระทบต่อตนเองโดยตรง

๓.๒ ลักษณะของความไม่ทนต่อการทุจริต

ความไม่ทนต่อการทุจริต จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ เป็นการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เพื่อให้รับรู้ว่าจะไม่ทนต่อบุคคลหรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดการทุจริต ความไม่ทนต่อการทุจริตสามารถแบ่งระดับต่างๆ ได้มากกว่าความละเอียด ใช้เกณฑ์ความรุนแรงในการแบ่งแยก เช่น หากเพื่อนลอกซื้อสอบเรา และเราเห็นซึ่งเราจะไม่ยินยอมให้เพื่อนทุจริตในการลอกซื้อสอบ เราก็ใช้มือหรือกระดาษมาบังส่วนที่เป็นคำตอบไว้ เช่นนี้ก็เป็นการแสดงออกถึงการไม่ทนต่อการทุจริต นอกจากการแสดงออกด้วยวิธีดังกล่าวที่ถือเป็นการแสดงออกทางกายแล้ว การว่ากล่าวตักเตือนต่อบุคคลที่ทุจริต การประณาม การประจาน การชุมนุมประท้วง ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งการไม่ทนต่อการทุจริตทั้งสิ้น แต่จะแตกต่างกันไปตามระดับของการทุจริต ความตื่นตัวของประชาชน และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริต โดยท้ายบทนี้ได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่มีสาเหตุมาจากการทุจริต ทำให้ประชาชนไม่พอใจและรวมตัวต่อต้าน

๔. ตัวอย่างความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

การทุจริตมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากในด้านต่างๆ หากนำเอาเงินที่ทุจริตไปมาพัฒนาในส่วนอื่น ความเจริญหรือการได้รับโอกาสของผู้ที่ด้อยโอกาสก็จะมีมากขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาส ทางด้านสังคม ทางด้านการศึกษา ฯลฯ ของประชาชนในประเทศก็จะลดน้อยลง ดังที่เห็นในปัจจุบันว่าความเจริญต่างๆ มักอยู่กับคนในเมืองมากกว่าชนบท ทั้งๆ ที่คนชนบทก็คือประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เพราะอะไรทำไมประชาชนเหล่านั้นถึงไม่ได้รับโอกาสให้ทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับคนในเมือง ปัจจัยหนึ่งคือการทุจริต สาเหตุการเกิดทุจริตมีหลายประการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ทำอย่างไรถึงทำให้มีการทุจริตได้มาก อย่างหนึ่งคือการลงทุน เมื่อมีการลงทุนก็ย่อมมีงบประมาณ เมื่อมีงบประมาณก็เป็นสาเหตุให้บุคคลที่คิดจะทุจริตสามารถหาช่องทางดังกล่าวในทางทุจริตได้

เมื่อประชาชนในประเทศมีความตื่นตัวที่ว่า “ไม่ทนต่อการทุจริต” แล้ว จะทำให้เกิดกระแสการต่อต้านต่อการกระทำทุจริต และคนที่ทำทุจริตก็จะเกิดความละอายไม่กล้าที่จะทำทุจริตต่อไป เช่น หากพบเห็นว่ามี การทุจริตเกิดขึ้นอาจมีการบันทึกเหตุการณ์หรือลักษณะการกระทำ แล้วแจ้งข้อมูลเหล่านั้นไปยังหน่วยงานหรือสื่อมวลชนเพื่อร่วมกันตรวจสอบการกระทำที่เกิดขึ้น และยิ่งในปัจจุบันเป็นสังคมสมัยใหม่ และกำลังเดินหน้าประเทศไทยก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แต่การจะเป็น ๔.๐ ให้สมบูรณ์แบบได้นั้น ปัญหาการทุจริตจะต้องลดน้อยลงไปด้วย เมื่อประชาชนมีความตื่นตัวต่อการที่ไม่ทนต่อการทุจริตแล้ว ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ตัวอย่างที่จะนำมา กล่าวถึงต่อไปนี้เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ แสดงให้เห็นถึงความไม่ทนต่อการทุจริตที่ประชาชนได้ลุกขึ้นมา ต่อสู้ ต่อต้านต่อนักการเมืองที่ทำทุจริต จนในที่สุดนักการเมืองเหล่านั้นหมดอำนาจทางการเมืองและได้รับ บทลงโทษทั้งทางสังคมและทางกฎหมาย ดังนี้

๑. ประเทศเกาหลีใต้ เกาหลีใต้ถือเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในด้านของการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ก็ยังคงมีปัญหา การทุจริตเกิดขึ้นอยู่บ้าง เช่น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข่าวกรณีของ ประธานาธิบดีถูกปลดออกจากตำแหน่งเพราะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง โดยการ ถูกกล่าวหาว่าให้เพื่อนสนิทของครอบครัวเข้ามาแทรกแซงการบริหารประเทศ รวมถึงเซกความสมพนธ์ทเลชดกบ ประธานาธิบดีแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ผลที่เกิดขึ้นคือถูกดำเนินคดีและตั้งข้อหาว่าพัวพันการทุจริตและใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง กรณีที่เกิดขึ้นนี้ ประชาชนเกาหลีใต้ได้มีการรวมตัวกัน ประท้วงกว่าพันคนเรียกร้องให้ประธานาธิบดีคนดังกล่าวลาออกจากตำแหน่งหลังมีเหตุอื้อฉาวทางการเมือง

อีกกรณีที่จะกล่าวถึงเพื่อเป็นตัวอย่างการต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง คือ การที่นักศึกษาคนหนึ่งได้เข้า เรียนในมหาวิทยาลัยทั้งที่ผลคะแนนที่เรียนมานั้นไม่ได้สูง และการที่คุณสมบัติของนักศึกษาดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่

ที่มา : <https://teen.mthai.com/education / ๑๑๙๑๓.html>

ที่มา : <http://www.bbc.com/thai/international-๓๙๒๑๗๔๔๑>

ตรงกับกรคัดเลือกโควตานักกีฬาที่กำหนดไว้ว่าจะต้องผ่านการแข่งขัน ประเภทเดี่ยว แต่นักศึกษาคนดังกล่าวผ่านการแข่งขันประเภททีม เท่ากับว่า คุณสมบัติไม่ถูกต้องแต่ได้รับเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยดังกล่าว การกระทำ เช่นนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของการนำไปสู่การประท้วง ต่อต้านจากนักศึกษา และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยดังกล่าว ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็ไม่สามารถให้ คำตอบที่ชัดเจนแก่กลุ่มผู้ประท้วงได้ จนในที่สุด ประธานของมหาวิทยาลัย ดังกล่าวจึงลาออกจากตำแหน่ง

๒. ประเทศบราซิล ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประชาชนในประเทศบราซิลได้มีการชุมนุมประท้วงการทุจริตที่เกิดขึ้นเป็นการแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อวัฒนธรรมการโกงของระบบราชการของประเทศ โดยมีประชาชนจำนวนมากหลั่งไหลกันเข้าร่วมการชุมนุมในครั้งนี้ และมีการแสดงภาพหนูเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการประณามต่อนักการเมืองที่ทุจริต การประท้วงดังกล่าวยังถือว่ามีขนาดเล็กกว่าครั้งก่อน เพราะที่ผ่านมาได้มีการทุจริตเกิดขึ้นและมีการประท้วง จนในที่สุดประธานาธิบดีได้ถูกปลดจำตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำที่ละเมิดต่อกฎระเบียบเรื่องงบประมาณ

ที่มา : <https://www.dailynews.co.th/foreign/๕๔๐๗๓๔>

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวของประชาชนที่ออกมาต่อต้านต่อการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตในระดับหน่วยเล็กๆ หรือระดับประเทศ เป็นการแสดงออกซึ่งการไม่ทนต่อการทุจริต การไม่ทนต่อการทุจริตสามารถแสดงออกมาได้หลายระดับตั้งแต่การเห็นคนที่ทำทุจริตแล้วตนเองรู้สึกไม่พอใจ มีการส่งเรื่องตรวจสอบ ร้องเรียน และในที่สุดคือการชุมนุม ประท้วง ตามตัวอย่างที่ได้นำมาแสดงให้เห็นข้างต้น トラบใดที่สามารถสร้างให้สังคมไม่ทนต่อการทุจริตได้ เมื่อนั้นปัญหาการทุจริตก็จะลดน้อยลง แต่หากจะให้เกิดผลดียิ่งขึ้นจะต้องสร้างให้เกิดความละอายต่อการทุจริต ไม่กล้าที่จะทำทุจริต โดยนำเอาหลักธรรมทางศาสนามาเป็นเครื่องมือในการสั่งสอน อบรม ในขณะเดียวกันหากมีการทุจริตเกิดขึ้นกระบวนการในการแสดงออกต่อการไม่ทนต่อการทุจริตจะต้องเกิดขึ้น และมีการเปิดเผยชื่อบุคคลที่ทุจริตให้กับสาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงเมื่อสังคมมีทั้งกระบวนการในการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริตที่ดี รวมถึงการสร้างให้สังคมเป็นสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มีความละอายต่อการทำทุจริตแล้ว ปัญหาการทุจริตจะลดน้อยลง ประเทศชาติจะสามารถพัฒนาได้มากขึ้น

๕. การลงโทษทางสังคม (Social Sanctions)

คำว่า “การลงโทษโดยสังคม” หรือเรียกว่า “การลงโทษทางสังคม” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Social Sanction”

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๒ : ๓๖๑ - ๓๖๒) ได้ให้ความหมายของ คำว่า “Social Sanctions” เป็นภาษาไทยว่า สิทธนามัติทางสังคม หมายถึง การขู่ว่าจะลงโทษหรือการสัญญาว่าจะให้รางวัลตามที่กลุ่มกำหนดไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกเพื่อชักนำให้สมาชิกกระทำตาม ข้อบังคับและกฎเกณฑ์

Radcliffe-Brown (๑๙๕๒ : ๒๐๕) อธิบายการลงโทษโดยสังคมว่าเป็นปฏิกริยาตอบสนองทางสังคมอย่างหนึ่งและเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นด้านตรงกันข้ามระหว่างการเห็นชอบกับการไม่เห็นชอบ พฤติกรรมอย่างหนึ่งก็คือการลงโทษโดยสังคมนั้นมีคุณลักษณะวิภาษ (dialectic) คือมีทั้งด้านบวกและด้านลบอยู่ภายใน ความหมายของตัวเองสำหรับการลงโทษโดยสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanctions) จะอยู่ในรูปของการให้การสนับสนุนหรือการสร้างแรงจูงใจ ฯลฯ

Whitmeyer (๒๐๐๒ : ๖๓๐-๖๓๒) กล่าวว่า การลงโทษโดยสังคม มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เป็นการทำงานตามกลไกของสังคม การลงโทษโดยสังคมเป็นมาตรการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับร่วมกัน เมื่อสมาชิกปฏิบัติตามก็จะมีรางวัลเป็นแรงจูงใจ และลงโทษเมื่อสมาชิกไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและจะแสดงการไม่ยอมรับสมาชิกคนหนึ่งหรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง

โดยสรุปแล้ว การลงโทษโดยสังคม (Social Sanctions) หมายถึง ปฏิกริยาปฏิบัติทางสังคม เป็นมาตรการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด โดยมีทั้งด้านลบและด้านบวก การลงโทษโดยสังคมเชิงลบ (Negative Social Sanctions) เป็นการลงโทษ โดยการกีดกันและแสดงปฏิกริยาต่อต้านพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้บุคคลนั้นเกิดความอับอายขายหน้า

การลงโทษทางสังคม เป็นการลงโทษกับบุคคลที่ปฏิบัติตนฝ่าฝืนกับธรรมเนียม ประเพณี หรือแบบแผนที่ปฏิบัติต่อกันมาในชุมชน มักใช้ในลักษณะการลงโทษทางสังคมเชิงลบมากกว่าเชิงบวก การฝ่าฝืนดังกล่าวอาจจะไม่ผิดกฎหมาย แต่ด้วยธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานั้นถูกละเมิด ถูกฝ่าฝืน หรือถูกดูหมิ่นเกี่ยวกับความเชื่อของชุมชน ก็จะนำไปสู่การต่อต้านจากคนในชุมชน แม้ว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวจะไม่ผิดกฎหมายก็ตาม และที่สำคัญไปกว่านั้น หากการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายด้วยแล้ว อาจสร้างให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ไม่เพียงแต่ในชุมชนนั้น แต่อาจเกี่ยวเนื่องไปกับชุมชนอื่นรอบข้าง หรือเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุด นั่นคือ ประชาชนทั้งประเทศซึ่งการลงโทษทางสังคมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

การลงโทษโดยสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanctions) จะอยู่ในรูปของการให้การสนับสนุนหรือการสร้างแรงจูงใจ หรือการให้รางวัล ฯลฯ แก่บุคคลและสังคม เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติสอดคล้องกับปทัสถาน (norm) ของสังคมในระดับชุมชนหรือในระดับสังคม

การลงโทษโดยสังคมเชิงลบ (Negative Social Sanctions) จะอยู่ในรูปแบบของการใช้มาตรการต่างๆ ในการจัดระเบียบสังคม เช่น การว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งเป็นมาตรการขั้นต่ำสุดเรื่อยไปจนถึงการกีดกันและบีบบังคับทางจิตใจ (moral coercion) การต่อต้าน (resistance) และการประท้วง (protest) ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะโดยปัจเจกบุคคลหรือการชุมนุมของมวลชน

๖. ช่องทางและวิธีการร้องเรียนการทุจริต

สามารถร้องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ได้โดยมีวิธีการดังนี้

๑) ทำเป็นหนังสือ “เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.” และส่งไปที่สำนักงาน ป.ป.ช. เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือส่งมาที่ตู้ ปณ. ๑๐๐ ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือส่งมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดใกล้บ้านของท่าน

๒) กล่าวหาด้วยวาจาโดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกคำกล่าวหาไว้เป็นพยานหลักฐาน

๓) ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ – ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕

๔) ทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th หัวข้อ “ร้องเรียน”

โดยในคำกล่าวหา ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ชื่อ – สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

๒) ชื่อ – สกุล ตำแหน่ง สังกัด ของผู้ถูกกล่าวหา

๓) ระบุข้อกล่าวหาการกระทำความผิด

๔) บรรยายการกระทำความผิดอย่างละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

๔.๑ หากเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จะต้องระบุว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร มีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ มีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (ถ้าไม่สามารถนำมาได้ให้ระบุว่าใครเป็นผู้เก็บรักษา) และในเรื่องนี้ได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานใดบ้าง เมื่อใด และผลเป็นประการใด

๔.๒ หากเป็นการกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ จะต้องระบุว่า ฐานะเดิมของผู้ถูกกล่าวหา และภรรยาหรือสามี รวมทั้งบิดามารดาของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร ผู้ถูกกล่าวหา และภรรยาหรือสามี มีอาชีพอื่นๆ หรือไม่ ถ้ามีอาชีพอื่นแล้วมีรายได้มากน้อยเพียงใด และทรัพย์สินที่จะแสดงให้เห็นว่าร้ายรอยผิดปกติมีอะไรบ้าง เช่น

- บ้าน มีจำนวนกี่หลัง ตั้งอยู่ที่ใด (เลขที่บ้าน ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ซื้อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- ที่ดิน มีจำนวนกี่แปลง ตั้งอยู่ที่ใด (ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ซื้อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- รถยนต์ มีจำนวนกี่คัน ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียนรถ ซื้อเมื่อใด จากใคร และราคาขณะซื้อเท่าใด

- มีเงินฝากที่ธนาคารใด สาขาใด

รวมทั้งทรัพย์สินอื่นๆ

สำคัญที่สุด คือ ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ – สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ของผู้กล่าวหาที่สามารถติดต่อได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับเพื่อยืนยันการกล่าวหา ร้องเรียน ขอทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ชัดเจนจนสามารถดำเนินการต่อไปได้ และรายงานผลให้ผู้กล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด ถ้าไม่ต้องการให้มีการเปิดเผยชื่อ ก็ให้บอกด้วยว่าให้ปกปิดชื่อ - ที่อยู่ไว้เป็นความลับ ตอนทำคำสั่งไต่สวนจะได้ระบุไว้ตามความประสงค์

กรณีการร้องเรียนโดยไม่แจ้งชื่อ – สกุลจริง ถือว่าเป็น “บัตรสนเท่ห์” จะต้องระบุพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะรับไว้พิจารณา

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งกลับไปให้ผู้กล่าวหาทราบว่าจะรับเรื่องไว้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่หากประสงค์จะติดตามเรื่องร้องเรียน ก็สามารถติดตามได้ดังนี้

- ๑) ติดต่อด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด
- ๒) ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ – ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕
- ๓) ทางเว็บไซต์ www.nacc.go.th หัวข้อ “ติดตามเรื่องร้องเรียน”

ทั้งนี้ โปรดจำเลขรับเรื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. /วัน เดือน ปี ที่ยื่นเรื่อง / ชื่อ – สกุล เรื่อง ของผู้ถูกกล่าวหา

นอกจากนี้ ยังสามารถร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ได้ดังนี้

๑) ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สายด่วน) ทำเนียบรัฐบาล หมายเลข ๑๑๑๑ บริการรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง หรือรับร้องเรียนผ่านทาง โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๑๒๗๑ - ๘๔

๒) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐

๓) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สายด่วน โทร. ๑๒๐๖

๔) ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย สายด่วน โทร. ๑๕๖๗ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด

๕) คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ในแต่ละจังหวัด

๖) แจ้งความ ร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจในเขตอำนาจสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องหากอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป

บรรณานุกรม

- ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน. (๒๕๖๐). เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/๒๐๑๗/๐๑/corruption-perceptions-index-๒๐๑๖-thailand/> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).
- ประวัติหน่วยดับเพลิงในประเทศไทย. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก <http://www.firefara.org/firebrigade.html> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒
สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ. (๒๕๕๙). โครงการส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการลงโทษทางสังคม.
ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ. (๒๕๕๓). โครงการประเมินด้านสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๘). เปิดเพิ่ม ๑๐ คดีทุจริต
บทเรียนราคาแพงของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
_____. (๒๕๖๐). ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต.https://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=๓๖ (วันที่ค้นข้อมูล :
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).
- กฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้
ความคุ้มครองพยาน พ.ศ.๒๕๕๓
- หอการค้าไทย. (ม.ป.ป.). ผลกระทบจากการทุจริต. เข้าถึงได้จาก
<http://www.thairath.co.th/content/๖๖๑๙๙๒>
(วันที่ค้นข้อมูล : ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).
- Radcliffe-Brown, A.R. (๑๙๕๒). Structure and function in primitive society. Illinois. The free
Press.

(๖.๓) STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ และเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับเป็นเวลา ๗๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ ทรงมีพระราชปณิธานที่จะให้ประชาชนชาวไทยได้ประโยชน์และความสุขของอย่างทั่วถึงกันทั้งประเทศ โดย “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และทรงพระวิริยะอุตสาหะที่จะขจัดปัญหาต่างๆ ทั้ง อาทิ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม สังคม การศึกษา เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยสามารถพึ่งพาตนเองอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้นซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...” ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานแก่ราษฎร มานานกว่า ๔๐ ปี เพื่อให้ราษฎรสามารถดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง มีสติอยู่อย่างประมาณตนสามารถดำรงชีพปกติสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืน

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ องค์การสหประชาชาติ (United Nations :UN) โดยนายโคฟีอันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ(The Human Development Lifetime Achievement Award) เพื่อเทิดพระเกียรติเป็นกรณีพิเศษ ในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยนายโคฟีอันนันได้กล่าวสดุดีพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และกล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นหลักการที่มุ่งเน้นการถ่วงดุลในการบริโภคเน้นความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวสามารถต้านทานผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ "ทางสายกลาง" จึงเป็นการต่อยอดแนวทางที่สหประชาชาติที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (United Nations Development Programme : UNDP) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดพิมพ์ในรายงานประจำปี ๒๐๐๗ เพื่อเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปยังประเทศสมาชิกกว่า ๑๕๐ ประเทศทั่วโลก

STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้มีการวิเคราะห์ภาพอนาคตของประชาชนและสังคมไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้าไว้ว่า หากยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนของสังคมไทยในการนำไปปฏิบัติจริง ประชาชนไทยจะมีความตื่นตัวต่อการทุจริตมากขึ้น มีการให้ความสนใจต่อข่าวสารและตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อประเทศมากขึ้น มีการแสดงออกซึ่งการต่อต้านการทุจริตทั้งในชีวิตประจำวันและการแสดงออกผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับกระบวนการกล่อมเกลாதองศาว่าการทุจริตถือเป็นพฤติกรรมที่นอกจาก

จะผิดกฎหมายและทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศแล้ว ยังเป็นพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรม ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ประชาชนจะเริ่มเรียนรู้การปรับเปลี่ยนฐานความคิดที่ทำให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้ วัฒนธรรมทางสังคมที่มีฐานอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะหล่อหลอมให้ประชาชนไม่กระทำการทุจริตเนื่องจากมีพื้นฐานจิตที่พอเพียง มีความละเอียดต่อการทุจริตประพดิมชอบ และไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำการทุจริตอันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

เพื่อให้ภาพอนาคตดังกล่าวสามารถบรรลุผลได้จริง หน่วยงานทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญอย่างแท้จริงกับการปรับประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบกับหลักการต่อต้านการทุจริตอื่นๆ เพื่อสร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล โดยประยุกต์หลัก “STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต” ซึ่งคิดค้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร.มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน

คำอธิบายความหมายของ “STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต”

๑) S (sufficient) : ความพอเพียง ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์เป็นหลักความพอเพียงในการทำงาน การดำรงชีวิต การพัฒนาตนเองและส่วนรวม รวมถึงการป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน

ความพอเพียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ของมนุษย์แม้ว่าจะแตกต่างกันตามพื้นฐาน แต่การตัดสินใจว่าความพอเพียงของตนเองต้องตั้งอยู่บนความมีเหตุมีผลรวมทั้งต้องไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

ความพอเพียงดังกล่าวจึงเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลนั้นไม่กระทำการทุจริต ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realize)

๒) T (transparent) : ความโปร่งใส ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนต้องปฏิบัติงานบนฐานของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงต้องมีและปฏิบัติตามหลักปฏิบัติ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ กฎหมาย ด้านความโปร่งใส ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realize)

๓) R (realize) : **ความตื่นรู้** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงรากเหง้าของปัญหาและภัยร้ายแรงของการทุจริตประพฤติมิชอบภายในชุมชนและประเทศ ความตื่นรู้จะบังเกิดเมื่อได้พบเห็นสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการทุจริต ย่อมจะมีปฏิกิริยาเฝ้าระวังและไม่ยินยอมต่อการทุจริตในที่สุดซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้น ความร้ายแรงและผลกระทบต่อระดับบุคคลและส่วนรวม

๔) O (onward) : **มุ่งไปข้างหน้า** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มุ่งพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเองและส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน บนฐานความโปร่งใส ความพอเพียงและร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริตให้เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ (knowledge) ในประเด็นดังกล่าว

๕) N (knowledge) : **ความรู้** ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน ต้องมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินได้อย่างถ่องแท้ ในเรื่อง สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบที่มีต่อตนเองและส่วนรวม ความพอเพียงด้านทุจริต การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการลดการทุจริตในระยะยาว รวมทั้งความอายไม่กล้าทำทุจริตและความไม่ทนเมื่อพบเห็นว่ามีทุจริตเกิดขึ้น เพื่อสร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

๖) G (generosity) : **ความเอื้ออาทร** คนไทยมีความเอื้ออาทร มีเมตตา น้ำใจ ต่อกันบนฐานของจิตพอเพียงด้านทุจริต ไม่เอื้อต่อการรับหรือการให้ผลประโยชน์หรือต่อพวกพ้อง

S (sufficient) : ความพอเพียง

พระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้ของตัวเอง มีความหมายว่าพอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ ในเวลานี้เมื่อ ๒๔ ปี ๒๕๑๗ ถึง ๒๕๔๑ ก็ ๒๔ ปี ใช้ไหม วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรจะมีปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมี พอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมี พอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดีและประเทศไทยเวลานั้น ก็เริ่มจะไม่พอมี พอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้...”

“...คำว่าพอก็เพียง พอเพียงนี้ก็พอตั้งนั่นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศใดมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจากก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

“...อย่างเคยพูดเหมือนกันว่า ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่พอเพียงคืออยากจะไปนั่งบนเก้าอี้ของผู้ที่อยู่ข้างๆ อันนั้นไม่พอเพียงและทำไม่ได้ ถ้าอยากนั่งอย่างนั้นก็เดือดร้อนกันแน่เพราะว่าอึดอัด จะทำให้ทะเลาะกัน และเมื่อมีการทะเลาะกันก็ไม่มีประโยชน์เลย ฉะนั้นควรที่จะคิดว่าทำอะไรพอเพียง...”

“...ถ้าใครมีความคิดอย่างหนึ่งและต้องการให้คนอื่นมีความคิดอย่างเดียวกับตัวซึ่งอาจจะไม่ถูก อันนี้ก็ไม่ใช่พอเพียง การพอเพียงในความคิดก็คือแสดงความคิด ความเห็นของตัวเองและปล่อยให้คนอื่นพูดบ้างและมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียงอันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไขเพราะว่าถ้าพูดกันโดยที่ไม่รู้เรื่องกัน ก็จะกลายเป็นการทะเลาะ จากการทะเลาะด้วยวาจาก็กลายเป็นการทะเลาะด้วยกาย ซึ่งในที่สุดก็นำมาสู่ความเสียหาย เสียหายแก่คนสองคนที่เป็นตัวการ เป็นตัวละครทั้งสองคน ถ้าเป็นหมูก็เลยเป็นการตีกันอย่างรุนแรง ซึ่งจะทำให้คนอื่นอีกมากเดือดร้อน ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไข และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระบรมราชานุญาตตามที่ขอพระมหากรุณาโดยมีใจความว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

คุณลักษณะที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข คือแนวทางการดำเนินชีวิตให้อยู่บนทางสายกลางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพ้นจากภัยและวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างมั่นคงและยั่งยืน

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
- **ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินชีวิตทางสายกลาง การพึ่งตนเอง รู้จักประมาณตนอย่างมีเหตุผล อยู่บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรมในการพิจารณา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการไม่ได้เฉพาะเจาะจงในเรื่องของเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังครอบคลุมไปถึงการดำเนินชีวิตด้านอื่นๆ ของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข อย่างเช่น หากเรามีความพอเพียง เราจะไม่ทุจริต คดโกง ไม่ลักขโมยของเบียดเบียนผู้อื่น ก็จะส่งผลให้ผู้อื่นไม่เดือดร้อน สังคมก็อยู่ได้อย่างปกติสุข

แบบอย่างในเรื่องของความพอเพียง

เรื่อง **ฉลองพระองค์ บนความ “พอเพียง”**: หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙

นายสุนทร ชนะศรีโยธิน เจ้าของร้านสุท “วินสัน เทเลอร์” ได้บอกเล่าพระราชจริยวัตรในด้าน “ความพอเพียง” ที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ว่า “นายตำรวจนำมาให้ผมซ่อม เป็นผ้ารัดอกสำหรับเล่นเรือใบสภาพเก่ามากแล้ว นายตำรวจท่านนั้นบอกว่าไม่มีร้านไหนยอมซ่อมให้เลย ผมเห็นว่ายังแก้ไขได้ก็รับมาซ่อมแซมให้ไม่คิดเงิน เพราะแค่นี้ก็อยากบริการแก้ไขให้ดีให้ลูกค้าประทับใจ แต่ไม่รู้มาก่อนว่าเขาเป็นเจ้าหน้าที่ในพระราชสำนักตอนนั้นผมบอกไม่คิดค่าตัดบอกเขาว่าไม่รับเงิน แก้ไขแค่นี้ ผมมีน้ำใจ ผมเปิดร้านเสื้อเพราะต้องการให้มีชื่อเสียงด้านคุณภาพและบริการลูกค้ามากกว่า แก้ไขนิดเดียวก็อยากทำให้เขาดี ๆ ไม่ต้องเสียเงิน ตอนนั้นเขาถามผมอีกว่า แล้วจะเอามาให้ทำอีกได้ไหม เราก็บอกได้เลยผมบริการให้ จากนั้นเราก็รับแก้ไขชุดให้ให้นายตำรวจท่านนี้เรื่อย ๆ เขาขอให้คิดเงินก็ไม่คิดให้ พอครั้งที่ ๕ นี้สิ ท่านเอาผ้ามา ๔-๕ ผืน จะให้ตัดถามผมว่า เท่าไหร่ๆ แล้วก็รีบควักนามบัตรมาให้ผม ท่านชื่อ พล.ต.ต.จรัส สุดเสถียร ตำแหน่งเขียนว่า เป็นนายตำรวจประจำราชสำนัก ท่านบอกว่า “สิ่งที่เก่าแก่ทำให้เป็นของพระเจ้าอยู่หัวนะ” ผมอึ้งมากรีบยกมือท้วงท้วง ดีใจที่ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทแล้ว” นายสุนทรเล่าด้วยน้ำเสียงตื่นตะลึงแต่ฉลองพระองค์ที่ได้รับมาให้ซ่อมแซม ถ้าเป็นคนอื่นผ้าเก่าขนาดนั้นเขาไม่ซ่อมกันแล้ว เอาไปทิ้งหรือให้คนอื่น ๆ ได้แล้ว แต่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมีความมัยยัสต์แต่ละองค์ที่เอามาเก่ามาก เช่น เสื้อสูทสีฟ้าชัยพัฒนา ผ้าเก่าสีซีดมากแล้ว ตรงตราชัยพัฒนามัวหมอง ตรงดินทองก็หลุดเกือบหมด ผมเอามาแกะหมดเลยให้โรงงานปักใหม่ให้เหมือนแบบเดิม เพราะเข้าใจว่าท่านอยากได้ฉลองพระองค์องค์เดิม แต่เปลี่ยนตราให้ดูใหม่ ถ้าสมมุติวันนี้มีเจ้าหน้าที่มาส่งซ่อม พรุ่งนี้เย็นๆ ผมก็ทำเสร็จส่งคืนเข้าไป เจ้าหน้าที่ที่มารับฉลองพระองค์สอบถามว่า ทำไม่ทำไว ผมตอบเลยว่า เพราะตั้งใจถวายงานครับ ผมอยู่ผืนแผ่นดินไทย ได้ร่วมพระบารมีของพระองค์ ผมก็อยากได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทสักเรื่อง ผมเป็นแค่ช่างตัดเสื้อ ได้รับใช้ขนาดนี้ผมก็ปลื้มปิติที่สุดแล้ว

“ผมถือโอกาสสนทนาหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านมาใช้ตลอด เสื้อผ้าเก่าๆ ที่ได้รับมาวันแรกทำให้รู้ว่าพระองค์ทรงอยู่อย่างประหยัด มัยยัสต์ ทรงเป็นแบบอย่างความพอเพียงให้แก่ประชาชน และเมื่อได้ถวายงานบ่อยครั้งทำให้ผมตระหนักว่าคนเราวันหนึ่งต้องคิดพิจารณาตัวเองว่าสิ่งไหนบกพร่องก็ต้องแก้ไขสิ่งนั้น ทุกคนต้องแก้ไขสิ่งที่บกพร่องก่อน งานถึงจะบรรลุเป้าหมาย และเมื่อประสบความสำเร็จแล้วอย่าลืมตั้งใจทำสิ่งดีๆ ให้ประเทศชาติตลอดไป” ข้อคิดและข้อปฏิบัติดีๆ ที่ได้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของข้างสุนทร

ฉลองพระบาท ก.เปรมศิลป์ ช่างซ่อมฉลองพระบาท รอยเท้าในหลวง ร. ๙ รอยเท้าของความพอเพียง

นายศรไกร แนนศรีนิล หรือช่างโก้ ช่างนอกราชสำนักผู้ถวายงานซ่อมฉลองพระบาท ในหลวงรัชกาลที่ ๙ มานานกว่า ๑๐ ปี ปัจจุบันยังเป็นเจ้าของร้านซ่อมรองเท้า ก.เปรมศิลป์ บริเวณสี่แยกพิชัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ประมาณปี ๒๕๔๖ มีลูกค้าสวมชุดพระราชสำนักมา ๒ คน เดินประคองถุงผ้าลายสก๊อต ด้านในเป็นรองเท้าเข้ามาในร้าน พอวางรองเท้าลงก็ก้มลงกราบ เลยถามว่า เอาอะไรมาให้ ลูกค้ารายนั้นตอบว่า ฉลองพระบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ยืมเท่านั้น ทำตัวไม่ถูก ขนลุก พุดอะไรไม่ถูก ในใจคิดแต่เพียงว่าโชคดีแล้ว ไม่นึกไม่ฝันว่าจะมีโอกาสได้ซ่อมรองเท้าของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ช่างโก้ เล่าว่า **รองเท้าคู่แรกที่**ในหลวง ร. ๙ ทรงนำมาซ่อม เป็นรองเท้าหนังสีดำ ทรงคัทชู แบรินต์ไทย เป็นฉลองพระบาทคู่โปรดของพระองค์ เบอร์ ๔๓ เท่าที่สังเกตสภาพชำรุดทรุดโทรม รวากับใส่ใช้งานมาแล้วหลายสิบปี ภายในรองเท้าผุกร่อนหลุดลอกหลายแห่ง ถ้าเป็นคนทั่วไปจะแนะนำให้ทิ้งแล้วซื้อใหม่

“จริงๆ ผมใช้เวลาซ่อมรองเท้าคู่นั้นไม่ถึง ๑ ชั่วโมงก็เสร็จ แต่ด้วยความที่อยากให้รองเท้าคู่นั้นอยู่ในบ้านให้นาน เลยบอกเจ้าหน้าที่ว่า ใช้เวลาซ่อม ๑ เดือน ซึ่งฉลองพระบาทคู่นี้ ทรงโปรดใช้ทรงดนตรี”

นับจากนั้นเป็นต้นมาช่างโก่งยังมีโอกาสได้ถวายงานซ่อมฉลองพระบาทอีกหลายคู่ ซึ่งคู่ที่ ๒ และคู่ที่ ๓ เป็นรองเท้าหนังสีดำ ทรงคัทชู คู่ที่ ๔ ฉลองพระบาทหนังวัว ทรงฮาฟ มักใส่ในงานราชพิธี ซึ่งฉลองพระบาทคู่นี้ มีรอยพระบาทติดมากับแผ่นรองเท้า ช่างโก่งเก็บแผ่นรองเท้าไว้ที่ร้านเพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนฉลองพระบาทคู่ที่ ๕ ทรงนำมาเปลี่ยนพื้น ฉลองพระบาทคู่ที่ ๖ เป็นรองเท้าเปิดส้น ซึ่งคุณทองแดง สนัขทรงเลี้ยงกัด รวมแล้วทั้งหมด ๖ คู่

“ผมซ่อมฉลองพระบาททุกคู่อย่างสุดความสามารถ ซึ่งรองเท้าของพระองค์จะนำไปวางปนกับของลูกค้าคนอื่นไม่ได้ เลยซื้อพานมาใส่พร้อมกับผ้าสีเหลืองมารอง แล้วนำไปวางไว้ที่สูงที่สุดในร้าน เพราะท่านคงทรงโปรดมาก สภาพรองเท้าชำรุดมาก ชับในรองเท้าหลุดออกมาหมด ถ้าเป็นเศรษฐีทั่วไปคงจะไม่นำมาใช้แล้ว แต่นี่พระองค์ยังทรงใช้คู่เดิมอยู่”

ประการสำคัญที่ทำให้ชายผู้นี้ได้เรียนรู้จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ “ความพอเพียง” ขนาดฉลองพระบาทขาดและเก่ายังส่งมาซ่อม หากคนไทยเดินตามรอยของพระองค์ท่าน ชีวิตไม่พังเพื่อจะเป็นสุขกันมากกว่านี้

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” เขียนไว้ในหนังสือ “ใต้เบื้องพระยุคลบาท”

“...พระองค์ท่าน ทรงเป็นผู้ตัวอย่างแท้จริง ดูแค่ฉลองพระบาทเป็นต้น พวกตามเสด็จฯ ทั้งหลาย ใส่รองเท้านอก และยิ่งมาจากต่างประเทศใส่แล้วนุ่มเท้าดี พระองค์กลับทรงรองเท้าที่ผลิตในเมืองไทยคู่ละร้อยกว่าบาทสีดำเหมือนอย่างที่นักเรียนใส่กัน แม้กระทั่งพวกเรายังไม่ซื้อใส่เลย...”

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” เขียนไว้ในหนังสือ “ใต้เบื้องพระยุคลบาท”

นาฬิกาบนข้อมือพระกร

วันงานเปิดตัวรายการทีวี “ธรรมดีที่พ่อทำ” และงานสัมมนา “ถอดรหัส” ธรรมดีที่พ่อทำพอเริ่มบรรยาย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ถามผู้ฟังว่า พวกเรามีเสื้อผ้าคนละกี่ชุด ใส่นาฬิกาเรือนละเท่าไร หลายคนแย้งกันตอบ และพากันอึ้ง เมื่อ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เล่าว่า “ครั้งหนึ่ง ผมพยายามจะแอบดูว่า พระองค์ท่านใส่นาฬิกาข้อมืออะไร จนพระองค์ท่านรู้สึกได้ว่าผมพยายามอยากจะได้ข้อมือ ท่านจึงยื่นข้อมือให้ดูตรงหน้า จึงทราบว่าคุณพระองค์ท่านใส่นาฬิกาเรือนละเพียงเรือนละ ๗๕๐ บาทเท่านั้น ซึ่งก็เดินตรงเหมือนกันกับนาฬิกาเรือนแพง แม้กระทั่งฉลองพระองค์ก็ทรงมีไม่กี่ชุด ทรงใช้จนเปื่อยซิด แต่พวกเรามาก็คิดว่า การมีแบบเหลือกินเหลือใช้จึงจะดี เพราะคนสมัยนี้เริ่มไม่เอาเกษตรกรรม แต่เลือกที่จะทำอุตสาหกรรม (เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นเอง สุดท้ายอนาคตก็จะอดกิน”

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ถามอีกว่า คนในห้องนี้มีรองเท้าคนละกี่คู่ ก็มีนักธุรกิจสตรีตอบว่า ร้อยกว่าคู่ ดร.สุเมธ จึงถามต่อว่า วันนี้ใส่มากี่คู่ ถ้าจะใช้ให้คุ้ม ทำไม่ไม่เอามาแขวนคอด้วย (ทำเอาบรรยายกาศในห้องเงียบสงัด เพราะโดนใจกันเต็มๆ) ก่อนจะบอกว่า พระองค์ทรงฉลองพระบาทคู่ละ ๓๐๐-๔๐๐ บาท ขณะที่ข้าราชการใส่รองเท้าคู่ละ ๓-๔ พัน แต่เวลาที่พระองค์ทรงออกเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ห่างไกล ที่สุดแล้วข้าราชการก็เดินตามพระองค์ไม่ทันอยู่ดี เวลาเดินคนเราใส่รองเท้าได้คู่เดียว อีกทั้งฉลองพระบาทของพระองค์ยังถูกนำไปซ่อมแล้วซ่อมอีก

หลอดยาสีพระทนต์

หลอดยาสีพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีลักษณะแบนราบเรียบ คล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยื่นปรากฏรอยบุ๋มลึกลงไปจนถึงเกลียวคอหลอด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะพระองค์ท่านทรงใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบุ๋ม ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์หญิง ท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพุช ทันตแพทย์ประจำพระองค์ อดีตคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เขียนเล่าว่า “ครั้งหนึ่งทันตแพทย์ประจำพระองค์ กราบถวายบังคมทูลเรื่องศิษย์ทันตแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บางคนมีค่านิยมในการใช้ของต่างประเทศ และมีราคาแพง รายที่ไม่มีทรัพย์พอซื้อหา ก็ยังชวนขายเข้ามาใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งเท่าที่ทราบมา มีความแตกต่างจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงนิยมใช้กระเป๋าทันตภายในประเทศเช่นสามัญชนทั่วไป ทรงใช้ดินสอสีจนต้องต่อด้าม แม้ยาสีพระทนต์ของพระองค์ท่าน ก็ทรงใช้ด้ามแปรงพระทนต์รีดหลอดยาสีจนแบนจนแน่ใจว่าไม่มียาสีพระทนต์หลงเหลืออยู่ในหลอดจริงๆ”

"เมื่อกราบบังคมทูลเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า ของพระองค์ท่านก็เหมือนกัน และยังทรงรับสั่งต่อไปอีกด้วยว่า เมื่อไม่นานมานี้เองมหาดเล็กห้องสรง เห็นว่ายาสีพระทนต์ของพระองค์คงใช้หมดแล้ว จึงได้นำหลอดใหม่มาเปลี่ยนให้แทน เมื่อพระองค์ได้ทรงทราบ ก็ได้ขอให้เขานำยาสีพระทนต์หลอดเก่ามาคืนและพระองค์ท่านยังทรงสามารถใช้ต่อไปได้อีกถึง ๕ วัน จะเห็นได้ว่าในส่วนของพระองค์ท่านเองนั้น ทรงประหยัดอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ทรงพระราชทานเพื่อราษฎรผู้ยากไร้อยู่เป็นนิจ"

"พระจริยวัตรของพระองค์ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดถึงพระวิริยะ อุตสาหะ ตลอดจนความประหยัด ในการใช้ของอย่างคุ้มค่า หลังจากนั้นทันตแพทย์ประจำพระองค์ได้กราบพระบาททูลขอพระราชทานหลอดยาสีพระทนต์หลอดนั้น เพื่อนำไปให้ศิษย์ได้เห็นและรับใส่เกล้าเป็นตัวอย่างเพื่อประพฤติปฏิบัติในโอกาสต่อไป"

"ประมาณหนึ่งสัปดาห์หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานส่งหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นมาให้ถึงบ้าน ทันตแพทย์ประจำพระองค์รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้ายิ่ง เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นแล้วทำให้เกิดความสงสัยว่า เหตุใดหลอดยาสีพระทนต์หลอดนี้จึงแบนราบเรียบโดยตลอด คล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอยบุ๋มลึกลงไปเกือบถึงเกลียวคอหลอด เมื่อได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ อีกครั้งในเวลาต่อมา จึงได้รับคำอธิบายจากพระองค์ว่า หลอดยาสีพระทนต์ที่เห็นแบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบุ๋มที่เห็นนั่นเอง และเพื่อที่จะขอนำไปแสดงให้เห็นแก่ศิษย์ทันตแพทย์ได้เห็นเป็นอุทาหรณ์ จึงได้ขอพระราชทานุญาต ซึ่งพระองค์ท่านก็ได้ทรงพระเมตตาด้วยความเต็มพระราชหฤทัย"

ภาพหลอดยาสีพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีที่มาจากทันตแพทย์ประจำพระองค์ (ท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพูช) ได้กราบถวายบังคมทูลพระองค์ท่านเรื่องลูกศิษย์บางคนมีค่านิยมใช้ของต่างประเทศและของมีราคาแพง แม้บางรายไม่มีเงินพอที่จะซื้อหาก็ยังชวนชวายเป็นเข้ามาชั่วคราว ซึ่งเท่าที่ทราบมาแตกต่างจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงนิยมใช้กระเป๋าทูตที่ผลิตภายในประเทศเช่นสามัญชนทั่วไป ทรงใช้ดินสอสีจนต้องต่อด้าม แม้จนยาสีฟันพระทนต์ของพระองค์ท่านก็ใช้ด้ามแปรงพระทนต์รีดหลอดยาจนแบน จนแน่ใจว่าไม่มียาสีพระทนต์หลงเหลืออยู่ในหลอดจริงๆ เมื่อกราบบังคมทูลเสร็จ พระเจ้าอยู่หัวทรงตรัสว่า "...ของเราก็มียุคก่อนยังใช้ไม่หมด มหาดเล็กมาทำความสะอาดห้องสรง คิดว่าหมดแล้วมาเอาไป แล้วเปลี่ยนหลอดใหม่มาให้เราบอกให้ไปตามกลับมา เรายังใช้ต่อได้อีก ๕ วัน..." จึงได้กราบพระบาททูลขอพระราชทานหลอดยาสีพระทนต์หลอดนั้น หลอดยาสีพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้จนแบนราบเรียบโดยตลอด คล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอยบุ๋มลึกลงไปเกือบถึงเกลียวคอหลอด ซึ่งได้รับคำอธิบายจากพระองค์ภายหลังว่า หลอดยาสีพระทนต์ที่เห็นแบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบุ๋มอย่างที่เห็นนั่นเอง

ห้องทรงงาน

ห้องทรงงานพระตำหนักจิตรลดารโหฐานไม่ได้หรูหราประดับด้วยของแพงแต่อย่างใด เวลาทรงงานจะประทับบนพื้นพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มีได้ประทับพระเก้าอี้เวลาทรงงาน เพราะทรงวางสิ่งของต่างๆ ได้สะดวก ห้องทรงงานเป็นห้องเล็กๆ ขนาด ๓ x ๔ เมตร ภายในห้องทรงงานจะมีวิทยุ โทรทัศน์ โทรสาร โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เทเล็กซ์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องพยากรณ์อากาศ เพื่อจะได้ทรงสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ทันทั่วทั้งโดยผนังห้องทรงงานโดยรอบมีแผนที่ทางอากาศแสดงถึงพื้นที่ประเทศ

ห้องทรงงานของพระองค์ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง ที่เตือนสติคนไทยได้อย่างมาก โต๊ะทรงงานหรือเก้าอี้โยก รูปทรงหรูหราไม่เคยมีปรากฏในห้องนี้ ดังพระราชดำรัสของพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่งที่ว่า "...สำนักงานของท่าน คือห้องกว้างๆ ไม่มีเก้าอี้ มีพื้น และท่านก็ก้มทรงงานอยู่กับพื้น..." นั่นเอง นับเป็นแบบอย่างของความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อโดยแท้

บรรณานุกรม

https://www.youtube.com/watch?v=buvNmqtzb_g
<http://www.amarin.com/royalspeech/speech๔๑.htm>
<http://www.tsdf.or.th/th/kingspeech.aspx>

(๖.๔) พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

๑. ความหมายและที่มาของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพลเมือง

คำว่า “พลเมือง” มีความหมายในหลายแง่มุม และมีการนำไปใช้เทียบกับคำอื่นๆ อาทิ ประชากร ประชาชน ปวงชน และราษฎร ฯลฯ แต่หากพิจารณาให้ละเอียดจะสามารถทำความเข้าใจความหมายของคำต่างๆ ที่คล้ายกัน ได้ดังนี้

ประชาชน หมายความว่าถึง คนทั่วไป คนของประเทศ ซึ่งไม่ใช่ผู้ปกครอง เป็นสามัญชนอยู่ภายใต้รัฐ เช่น ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องรู้กฎหมาย ใครจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ได้

ประชากร หมายถึง คนโดยทั่วไป โดยมักใช้ในกรณีพิจารณาถึงจำนวน

ราษฎร คำว่า “ราษฎร” เป็นคำเก่าแก่ที่มีใช้กันมานาน ในกฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยาและกฎหมายตราสามดวง ก็มีการใช้คำว่า “ราษฎร” หมายถึงคนโดยทั่วไป แต่ว่า “ราษฎร” เป็นคำที่ใช้ในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๕ เนื่องจากสังคมไทยสมัยโบราณ ประชาชนเป็นไพร่หรือทาสเกือบทั้งหมด พอมาถึงช่วงรัชกาลที่ ๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่และได้ทำการเลิกทาสเลิกไพร่ทำให้ประชาชนเหล่านั้นกลายเป็นราษฎรหรือเสรีชนที่ไม่ต้องเป็นข้ารับใช้มูลนายและมีสถานะทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จึงเรียกอดีตไพร่ ทาส ขุนนาง รวมทั้งชนชั้นใหม่ๆ ว่า “ราษฎร” ในความหมายของ ผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐและต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองเช่นเดียวกันหมด

ปัจจุบันคำว่าราษฎร และประชาชน มีความหมายเกือบจะเหมือนกัน แต่ประชาชน สื่อถึงการเป็นเจ้าของประเทศ และเจ้าของอำนาจอธิปไตย มากกว่าราษฎร ส่วนราษฎรมี้นัยของคนที่เสียเปรียบคนที่ด้อยกว่าอยู่ด้วย และมีนัยความหมายเป็นทางการน้อยกว่าคำว่า ประชาชนเช่น แม้เราจะเป็นราษฎรธรรมดา แต่ถ้าผู้บริหารประเทศคดโกงฉ้อราษฎ์บังหลวง เราก็กต้องไปคัดค้าน ที่ผ่านมาข้าราชการมักจะกดขี่ราษฎร ดังนั้น ราษฎรแปลว่า คนของรัฐ เดิมหมายถึง สามัญชน คือคนที่ไม่ใช่ขุนนาง โดยทั่วไปมักหมายถึง คนธรรมดา หมู่คนที่มิใช่ข้าราชการ

พลเมือง คำว่า “พลเมือง” เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อเกิดการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส เริ่มต้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๗๘๙ ชาวฝรั่งเศสลุกฮือกันขึ้นมาล้มล้างระบอบการปกครองของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ ล้มล้างระบบชนชั้นต่างๆ ขณะนั้นได้แก่ พระราชวงศ์ ขุนนางข้าราชการ สมณะ นักพรต นักบวช และไพร่ ประกาศความเสมอภาคของชาวฝรั่งเศสทุกคน ต่อมากำว่า "Citoyen" จึงแปลเป็น "Citizen" ในภาษาอังกฤษ

สำหรับประเทศไทย คำว่า “พลเมือง” น่าจะถูกนำมาใช้สมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ เนื่องจากผู้นำคณะราษฎรบางท่านเคยเรียนที่ประเทศฝรั่งเศส จึงได้นำเอาคำนี้มาใช้ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับถาวรซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ต่อมากลายเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจะต้องเรียนควบคู่กับวิชาศีลธรรม กลายเป็นวิชา “หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม”

ในส่วนที่เป็นหน้าที่พลเมืองก็ลอกมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๔๗๕ เรื่อยมาจนถึงรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๕ และเลิกใช้เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ แต่วิชาหน้าที่พลเมืองก็ยังคงเรียนและสอนกันต่อมาอีกหลายปีจึงเลิกไปพร้อมๆ กับคำว่า “พลเมือง” โดยต่อมาก็ใช้คำว่า “ปวงชน” แทน คำว่าราษฎรคงเป็นการใช้แทนคำว่า “ประชาชน” หรือคำว่า People ในภาษาอังกฤษ อาจจะมาจากอิทธิพลของอเมริกาสืบเนื่องมาจากสุนทรพจน์เจ็ดสิบเอ็ดปีของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ที่ให้คำจำกัดความของรัฐบาลประชาธิปไตยไว้ว่า เป็น “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” แต่แทนที่เราจะใช้คำว่า “ประชาชน” แทนคำว่า “ราษฎร” เรากลับใช้คำว่า “ปวงชน” แทน อย่างไรก็ตาม คำว่าปวงชนก็ใช้แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ เท่านั้น แต่ไม่ติดปากที่จะใช้กันทั่วไปในที่อื่นๆ ไม่ว่าจะในหน้าหนังสือพิมพ์หรือในสื่ออื่นๆ ยังนิยมใช้คำว่า “ประชาชน” มากกว่าคำว่า “ปวงชน”

อย่างไรก็ตาม คำว่า "พลเมือง" ได้มาปรากฏอีกครั้งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมือง มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ว่า "ประชาชนชาวไทยย่อมมีฐานะเป็นพลเมือง" ที่น่าสังเกตก็คือ ในมาตรานี้ใช้คำว่า "ประชาชน" ชาวไทย แทนคำว่า "ปวงชน" ชาวไทยที่เขียนไว้ในมาตรา ๓ "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย" และมาตรา ๕ "ปวงชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดเพศหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน" ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญมีทั้งคำว่า "ปวงชน" "ประชาชน" และ "พลเมือง" ในที่ต่างๆ แทนคำว่า "ปวงชน" เหมือนรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ (วีรพงษ์ รามางกูร, ๒๕๕๘)

สำหรับคำว่า "พลเมือง" มีนักวิชาการให้ความหมาย สรุปได้พอสังเขป

พจนานุกรมนักเรียนฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมาย "พลเมือง" หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน "วิถี" หมายถึง สาย แนว ทาง ถนน และ "ประชาธิปไตย" หมายถึง แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ดังนั้น คำว่า "พลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย" จึงหมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

วราภรณ์ สามโกเศศ อธิบายว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง มีความสำนึกในสันติวิธี มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองของระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การที่สมาชิกมีอิสรภาพ ควบคุมกับความรับผิดชอบ และมีอิสรเสรีภาพควบคู่กับ "หน้าที่ "

จากความหมายของนักวิชาต่างๆ พอสรุปได้ว่า "พลเมือง" หมายถึง ประชาชนที่นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีบทบาทในทางการเมือง คือ อย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการหรือรัฐได้ ทั้งยังมีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับรัฐและอาจเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบายและกิจกรรมของรัฐตามที่เห็นพ้อง พลเมืองนั้นจะเป็นคนที่รู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ มีความกระตือรือร้นอยากมีส่วนร่วม เอาใจใส่การทำงานของรัฐบาล และเป็นประชาชนที่สามารถแก้ไขปัญหาส่วนรวมได้ในระดับหนึ่ง โดยไม่ต้องรอให้รัฐบาลแก้ไขให้เท่านั้น

๒. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

๒.๑ ความหมายของพลเมืองศึกษา

พลเมืองศึกษา (Civic education) หมายถึง การจัดการศึกษาและประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองตนเอง มีสิทธิมีเสียง สนใจต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระบบการเมืองการปกครองสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมือง ระบบการบริหารจัดการสาธารณะและระบบตุลาการ

๒.๒ คุณลักษณะของพลเมือง

"พลเมือง" ในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะ ๖ ประการ (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, ๒๕๕๕) คือ

๑) มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ หมายความว่า ประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในประเทศ ประชาชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของชีวิตและมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ คือ เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง "พลเมือง" ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไท คือ เป็นอิสระชนที่พึ่งตนเองและสามารถรับผิดชอบตนเองได้ และไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือ "ระบอบอุปถัมภ์" ของผู้ใด

๒) เห็นคนเท่าเทียมกัน หมายความว่า ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าประชาชนจะแตกต่างกันอย่างไรทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นคนเป็นแนวระนาบ (horizontal) เห็นตนเท่าเทียมกับคนอื่น ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม

๓) ยอมรับความแตกต่าง หมายความว่า ประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพ ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพและยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น เพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเอง

๔) เคารพสิทธิผู้อื่น หมายความว่า ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศทุกคนจึงมีสิทธิ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดโดยอ้อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิที่กระทบซึ่งกันและกัน สิทธิในระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องมีขอบเขต คือ มีสิทธิและใช้สิทธิได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิผู้อื่นและจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๕) รับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ประชาธิปไตยมิใช่ระบอบการปกครองตามอำเภอใจหรือใครอยากจะทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม ดังนั้น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยยังจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพของตนโดยรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ด้วยเหตุที่สังคมหรือประเทศชาติมิได้ดีขึ้นหรือแย่ลง โดยตัวเอง หากสังคมจะดีขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำของคนในสังคม

๖) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม หมายความว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยประชาชน ใช้กติกาหรือกฎหมายที่มาจากประชาชนหรือผู้แทนประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมี “พลเมือง” ที่เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามสมควร ทั้งในเรื่องหลักประชาธิปไตยหรือการปกครองโดยประชาชน และหลักนิติรัฐหรือการปกครองโดยกฎหมาย ถ้ามีความขัดแย้งก็เคารพกติกาและใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

๓. องค์ประกอบของการศึกษาความเป็นพลเมือง

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ ได้เขียนบทความวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง อาทิ John Porter เขียนบทความเรื่อง “The Challenge of education for active citizenship” โดยอธิบายการศึกษาความเป็นพลเมืองว่ามี ๓ ประเด็นที่เชื่อมกับมิติพลเมือง การเมือง และสังคม ทั้งนี้ พลเมืองประกอบด้วย สิทธิจำเป็นสำหรับความอิสระ เสรีภาพระดับปัจเจกบุคคล การเมืองประกอบด้วยสิทธิในการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมือง ส่วนสังคมประกอบด้วยสิทธิที่มีต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงที่มีต่อสิทธิที่จะร่วมมือกันและเพื่ออาศัยอยู่ในชีวิตของความเป็นพลเมือง

๓.๑ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

การเรียนรู้ของเด็กจะเริ่มต้นจากความไว้วางใจตนเอง เกี่ยวกับสังคม ศีลธรรม พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทั้งในและอยู่นอกห้องเรียน การเรียนรู้ของเด็กควรทำหรือแสดงบทบาทในกลุ่มหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

๓.๒ ความเกี่ยวพันชุมชน (Community Involvement)

การเรียนรู้ผ่านชุมชนหรือการบริการในชุมชนมี ๒ สาขาของความเป็นพลเมือง มันไม่จำกัดเวลาของเด็กที่โรงเรียน แต่ควรรับรู้ในฐานะเป็นกลุ่มอาสาสมัครที่ไม่เป็นการเมือง

๓.๓ ความสามารถในการอ่านและเขียนทางการเมือง (Political Literacy)

การเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการทำให้ "ชีวิตสาธารณะ" มีประสิทธิภาพ โดยผ่านความรู้ ทักษะ และค่านิยม คำว่า "ชีวิตสาธารณะ" ถูกใช้ในความรู้สึกที่กว้างที่สุดเพื่อที่จะล้อมรอบความรู้ที่สมเหตุสมผลของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต่อเศรษฐกิจหลักและปัญหาสังคมของทุกวัน รวมทั้งแต่ละการคาดหมายของบุคคลและการเตรียมสำหรับโลกของการจ้างงาน และการอภิปรายของการจัดสรรทรัพยากรภาครัฐและการสมเหตุสมผลของระบบการจัดเก็บภาษี

๔. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยควรมีแนวทางการปฏิบัติตน ดังนี้

ด้านสังคม ได้แก่

- ๑) การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- ๒) การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น
- ๓) การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
- ๔) การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- ๕) การเคารพระเบียบของสังคม
- ๖) การมีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติ

ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- ๑) การประหยัดและอดออมในครอบครัว
- ๒) การซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
- ๓) การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
- ๔) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- ๕) การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลก
- ๖) การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่

- ๑) การเคารพกฎหมาย
- ๒) การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
- ๓) การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า
- ๔) การซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ๕) การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวมกล้าเสนอตนเองในการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา
- ๖) การทำงานอย่างเต็มความสามารถเต็มเวลา

๕. แนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมือง : กรณีศึกษาประเทศไทย

จากรายงานการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน โดยสภาพพัฒนาการเมืองสถาบันพระปกเกล้า ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่จัดทำรายงานการศึกษาในระดับพื้นที่ เช่น

กรณีภาคเหนือ : จังหวัดลำปาง

ภาพรวมของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนและภาพรวมของการสนับสนุนส่งเสริมจากภาคส่วนต่างๆ ในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชน ไม่ได้ตั้งวัตถุประสงค์เพื่อ

สร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนโดยตรง เหมือนเช่นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้าที่ได้ดำเนินการในโรงเรียนบางแห่งของจังหวัดลำปาง แต่อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในจังหวัดลำปางนั้นทำที่สุดแล้วก็จะส่งผลหนุนเสริมเติมเต็มสำนึกความเป็นพลเมืองของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน ในขณะเดียวกัน ภาคส่วนต่างๆ ที่ดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนหรือกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มผู้ปฏิบัติการ กลุ่มผู้สนับสนุนงบประมาณ กลุ่มผู้สนับสนุนวิชาการองค์ความรู้ กลุ่มผู้สนับสนุนบุคลากรวิทยากรกลุ่มผู้สนับสนุนอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดกิจกรรมต่างๆ มีความร่วมมือระหว่างกันตามภาระหน้าที่ พันธกิจและตามความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่างๆ เหล่านี้

กรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดสกลนคร

ในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา เป็นการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชน แต่พบว่าเป็นกิจกรรมที่มักจะพัฒนาแนวความคิดการดำเนินงานที่เป็นลักษณะนโยบายส่วนกลาง เพื่อรองรับงบประมาณ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่ถ้าเป็นกิจกรรมเด่นๆ ที่เกิดจากมุมมองในปัญหาของเด็กและเยาวชนและผู้ที่ทำงานกับเด็กและเยาวชนจริงๆ จะเห็นว่ายังไม่ได้เกิดในหน่วยงานภาครัฐ กิจกรรมที่สามารถสร้างสำนึกพลเมืองเด็กและเยาวชนที่เห็นผลของการพัฒนาการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ที่มีเสียงจากกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ กิจกรรมค่ายที่ให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้คิดสร้างสรรค์กิจกรรมดีๆ และหลากหลาย โดยอยู่ภายใต้การดูแลให้คำแนะนำและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ใหญ่ใจดี เช่น กิจกรรมของชมรมคนรักศิลป์ กิจกรรมของกลุ่มเด็กฮักถิ่น สรุปรวมผลการสนทนากลุ่มย่อยในการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนในจังหวัดสกลนคร มีสาระสำคัญ คือ การให้นิยามความหมายของเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ไม่ได้แตกต่างกัน ส่วนสำนึก พลเมืองเด็กและเยาวชนในปัจจุบันควรจะมีต้นแบบสำนึกพลเมืองจากผู้ใหญ่ ส่วนสำนึกพลเมืองของเด็กและเยาวชนนั้น ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมค่ายที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตอาสา

กรณีภาคใต้ : จังหวัดยะลา

บริบทปัญหาส่วนใหญ่ที่คุกคามหรือส่งเสริมการสร้างสำนึกพลเมืองจังหวัดยะลา คือ เยาวชนว่างงาน เยาวชนเล่นการพนัน เยาวชนติดยาเสพติด เยาวชนซบถชิง เยาวชนขาดการศึกษา ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษา แต่ที่สำคัญจากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาสำคัญในจังหวัดยะลา คือ เยาวชนติดยาเสพติด และเยาวชนได้รับการศึกษาน้อย

สำหรับที่ผ่านมา การดำเนินงานด้านการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดยะลา จากข้อมูลประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดยะลา สรุปได้ว่า โครงการพัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างงานโครงการจ้างงานนักเรียน นักศึกษาในช่วงปิดภาคฤดูร้อน โครงการฝึกอาชีพแก่เยาวชนในสถาบันการศึกษาปอเนาะ โครงการมหกรรมเปิดโลกการศึกษาและอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ยะลาสันติสุขคืนคนดีสู่สังคม โครงการมวลชนสานสัมพันธ์สานฝันสู่ความมั่นคง และโครงการครอบครัวป้องกันภัยแก๊ซปัญหายาเสพติด ตลอดจนมีโครงการพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โครงการทูบีนับเบอร์วัน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การสร้างเยาวชนให้มีสำนึกพลเมือง เริ่มต้นจากการอบรม ดูแล เอาใจใส่ศึกษาให้ความรู้ของครอบครัว พ่อแม่ และญาติพี่น้อง การได้รับการศึกษาจากสถาบันที่เยาวชนศึกษาและหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเยาวชน คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลา และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

บรรณานุกรม

- ความเป็นราษฎรและความเป็นพลเมือง** สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘
จาก http://km.streesp.ac.th/external_links.php?links=๓๗๖๖
- คอลัมน์โลกและเรา** [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์] ไทยโพสต์ แทบลอยด์ ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๖ จาก
<http://www.oknation.net/blog/talkwithMetha/๒๐๑๔/๐๑/๒๗/entry-๑>
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล “**พลเมืองศึกษา (Civic Education) : พัฒนาการเมืองไทย โดยสร้างประชาธิปไตยที่
“คน”**” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จาก <http://www.social.obec.go.th/node/๖๔>
- ยงยุทธ มัยลาภ (๒๕๕๗) “**วินัยและความรับผิดชอบของชาวเกาหลีใต้**” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘
จาก http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answer.php?question_id=๑๓๓๘
- เรื่องราวดีๆ ของคนญี่ปุ่นยามภาวะฉุกเฉิน** สืบค้นเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จาก [http://www.dmc.tv/
pages/scoop.html](http://www.dmc.tv/pages/scoop.html)
- วีรพงษ์ รามางกูร “**พลเมือง ราษฎร ปวงชน ประชาชน**” สืบค้นเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จาก
http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๓๐๘๘๗๐๖๓
- เลิศพงษ์ อุดมพงศ์ “**การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic/Citizenship Education) ในการส่งเสริม
บทบาทของภาคพลเมืองในการเมืองระบบตัวแทน : แนวทางที่ยั่งยืนผ่านประสบการณ์จาก
ต่างประเทศ**” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M๘_๒๗๒.pdf
- Foon, J. Kui .& Kennedy C.– K. J. (๒๐๑๒). **Citizenship and Governance in the Asian Region :
Insights from the International Civic and Citizenship Education Study**. Public
Organiz,๑๒ : ๒๙๙-๓๑๑
- Porter J. (n.d.). **The Challenge of Education for Active Citizenship**.
- Scheerens, J. (๒๐๑๑). **Indicators on Informal learning for Active Citizenship at School**.
EducAssEval. Acc ๒๐๑-๒๒๒.
- Westheimer, J. and Kahne, J. (๒๐๐๔). **What kind of Citizen? The Politic of Educating
for Democracy**. American Educational Research Journal ๔๑, ๒, ๒๓๗-๒๖๙.

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๖๔๖/๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต

ด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๘๕๕-๒๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต สำหรับใช้เป็นเนื้อหามาตรฐานกลางให้สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง และสร้างพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและไม่ทนต่อการทุจริต อันเป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต” กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และกลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มาฉวี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ประธานอนุกรรมการ
๒. รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
(นายประหยัด พวงจำปา) อนุกรรมการ
๓. ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
(นายกิตติ ลี้มพงษ์) อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
(นายอุทิศ บัวศรี) อนุกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง อนุกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐวิสาหกิจ
และธุรกิจเอกชน อนุกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคม
และการพัฒนาเครือข่าย อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ

๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคล
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กองบัญชาการกองทัพไทย
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารบก
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารเรือ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
(ด้านการสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้) อนุกรรมการ
๒๓. พลโท ดร.ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย อนุกรรมการ
๒๔. นายเสกฐนนท์ อังกูรภาสวิญญ์ อนุกรรมการ
๒๕. นายสุเทพ พรหมवास อนุกรรมการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๗. นายสมพจน์ แปงประสิทธิ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางสาวกัญญา สนวนโพธิ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙. นายสรวิฑูรย์ เศรษฐกร ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นายกาญจน์บัณฑิต สนนุช ผู้ช่วยเลขานุการ

๓๑. นายเทอดภูมิ ทิศนพิมล

ผู้ช่วยเลขานุการ

๓๒. นายธนวัฒน์ มะแมน

ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต

๒. กำหนดแนวทางและขอบเขตในการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต”

๓. พิจารณายกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยกำหนดโครงสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของรายวิชา เนื้อหาสาระ จัดระเบียบ/ลำดับของเนื้อหาสาระ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. พิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ พร้อมทั้งนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. กำหนดแผนหรือแนวทางการนำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๐๑ สายด่วน ป.ป.ช. ๑๒๐๕
www.nacc.go.th

